

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra řízení

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

**Možnosti rozvoje malých podniků v příhraniční
oblasti okresu Jindřichův Hradec**

Vedoucí bakalářské práce

Ing. Dagmar Bednářová, CSc.

Autor

Irena Mrázová

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Irena MRÁZOVÁ**
Osobní číslo: **E09248**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Možnosti rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti
okresu Jindřichův Hradec**
Zadávací katedra: **Katedra řízení**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce

Zhodnocení současné situace malých podniků v příhraniční oblasti Jindřichův Hradec. Na základě provedených analýz navržení možnosti jejich dalšího rozvoje.

Metodika

Studium odborné literatury. Charakteristika okresu Jindřichův Hradec. Současná situace malých podniků v příhraniční oblasti Jindřichův Hradec. Dotazníkové šetření. Návrh dalšího rozvoje malých podniků v uvedené oblasti.

Osnova

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Metodika, 4. Charakteristika okresu Jindřichův Hradec, 5. Postavení malých podniků ve sledované oblasti. 6. Dotazníkové šetření a jeho výsledky. 7. Návrh dalšího rozvoje malých podniků v uvedené oblasti. 8. Závěr. 9. Přehled použité literatury. 10. Přílohy

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 30 - 50 str.
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- BEDNÁŘOVÁ, D., ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Malé a střední podnikání, JCU v Českých Budějovicích*, Ekonomická fakulta, 2010, s.146, ISBN 978-80-213-0922-7
- JÁČ, I., RYDVALOVÁ, P., ŽIŽKA, M.: *Inovace v malém a středním podnikání*, Computer Press a.s., Brno, 2005, ISBN 80-251-0853-8
- LEDNICKÝ, V., SLÁVIK, Š., VANĚK, J.: *Řízení malých a středních podniků. Studia Oeconomica, vědecká monografie*, Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné 2002, s. 138, ISBN 80-7248-173-3
- ŠVEJDA, P. a kol. *Inovační podnikání*, 1. vyd., Asociace inovačního podnikání ČR, 2007, 345 s., ISBN 978-80-903153-6-5
- VEBER, J., SRPOVÁ, J., *Podnikání malé a střední firmy*, Grada Publishing, a.s. Praha. 2005, s. 304, ISBN 80-247-1069-2

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Bednářová, CSc.
Katedra řízení

Datum zadání bakalářské práce: 21. března 2011
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Střeškovská 13 (20)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Darja Holátová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 21. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Možnosti rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Rapšachu dne 15. 4. 2012

.....
Irena Mrázová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce Ing. Dagmar Bednářové, CSc. za podporu při výběru tématu, za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při vypracování bakalářské práce.

Obsah

1 Úvod.....	3
2 Literární přehled	4
2.1 Malé podniky	4
2.1.1 Zákony vztahující se k malému podnikání.....	5
2.1.2 Historie malého a středního podnikání.....	6
2.1.3 Teorie podnikatele podle Josepha A. Schumpetera.....	7
2.2 Význam malých podniků	8
2.3 Podpora malého a středního podnikání	10
2.3.1 Organizace poskytující služby podnikatelům.....	10
2.3.1.1 Vládní organizace	10
2.3.1.2 Nevládní organizace	11
2.3.2 Finanční programy podpory podnikání	12
2.3.2.1 Vládní podpora podnikání	12
2.3.2.2 Privátní služby	13
2.4 Zdroje podpor pro zlepšení podmínek rozvoje sociálního a ekonomického potenciálu na venkově.....	13
2.5 Charakteristika a význam venkovského prostoru	15
2.6 Ekonomie a ekologie.....	16
2.7 Teoretické poznatky k dotazování	17
3 Cíl a metodika.....	18
3.1 Cíl bakalářské práce	18
3.2 Struktura bakalářské práce	18
3.3 Zdroje dat	19
3.4 Vlastní metodika	19

4 Charakteristika okresu Jindřichův Hradec	21
4.1 Rozloha, poloha a přírodní podmínky	21
4.2 Surovinové zdroje	22
4.3 Obyvatelstvo	23
4.4 Charakteristika příhraniční oblasti Jihočeského kraje z hlediska malých a středních podniků	23
4.5 Hospodářská charakteristika okresu Jindřichův Hradec	25
5 Dotazníkové šetření a jeho výsledky	29
5.1 Grafické znázornění vyhodnocených dat	29
5.2 Výsledky řízených rozhovorů	50
5.2.1 Rozhovor s kvalifikovaným pracovníkem Hospodářské komory v Jindřichově Hradci	50
5.2.2 Rozhovor s jednatelem euroregionu Silva Nortica	51
6 Postavení malých podniků ve sledované oblasti	54
7 Návrh dalšího rozvoje malých podniků uvedené oblasti	55
8 Závěr	57
9 Summary	59
10 Přehled použitých zdrojů	61
Seznam tabulek a grafů	64

1 Úvod

Malé a střední podniky tvoří ve všech rozvinutých zemích velkou skupinu specifických subjektů. Mají oproti velkým podnikům výhodu v jednodušší řídicí struktuře a ve větší flexibilitě.

Malé a střední podniky jsou podniky, které nemají více než 250 zaměstnanců. Tyto podniky mohou napomáhat k rozvoji jednotlivých regionů. Malé a střední podniky absorbují část pracovní síly, která se uvolňuje z velkých podniků, zvyšují dynamiku trhu a vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí.

Podnikatelům významně napomáhají při jejich podnikání hospodářské komory a jiné instituce jako např. CzechInvest a CzechTrade. Tyto instituce se zabývají rozvojem podnikání, ale také slouží jako poradenská centra pro podnikatele.

Stát, kraje, ale i obce by měli neustále malé a střední podniky podporovat, napomáhat jim a usnadňovat cestu k jejich rozvoji. Právě proto, že malé a střední podniky napomáhají k rozvoji regionů, přispívají k jejich konkurenceschopnosti a vytváří nové pracovní příležitosti.

Malé a střední podniky narážejí při svém podnikání na řadu problémů jako je například složitá legislativa, daňové zatížení, nedostatečný přístup k informacím a vzdělávání.

Práce je zaměřena zejména na malé podniky a to v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec.

Tématem bakalářské práce je „Možnosti rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec“. V práci budu provedena charakteristika lokality, na kterou je zaměřena, a to zejména hospodářská charakteristika této lokality.

Dále bude provedeno dotazníkové šetření a řízené rozhovory s pracovníky, alespoň dvou institucí v okrese Jindřichův Hradec, jako je Hospodářská komora a jiné. Na základě provedených analýz budou navrženy další možnosti rozvoje malých podniků.

2 Literární přehled

2.1 Malé podniky

Pod názvem malý podnik si každý z nás může představit něco jiného a je to právě z toho důvodu, že neexistuje jednotná definice, která by přesně určovala, co to malý podnik je. Definic je více, a pokud je dáme dohromady, můžeme si udělat celkem jasnou představu o malém podniku.

Malé podniky hrají významnou roli v národních ekonomikách všech vyspělých zemí. Podílejí se na tvorbě bohatství, poskytují velké množství pracovních příležitostí a podílejí se významnou mírou na využívání lidských zdrojů ve vyspělých zemích.

Také u nás od roku 1989 rapidně vzrostl nejen počet, ale i národohospodářský význam malých podniků a lze říci, že tento růst byl jedním z nejvýznamnějších faktorů doposud velmi nízké nezaměstnanosti v České republice.

Dnešní ekonomická literatura konstatuje rychlý růst počtu malých podniků ve světě i růst jejich významu v jednotlivých národních ekonomikách. Píše se o růstu jejich podílu na společenské pracovní síle i na hrubém národním produktu, o jejich úspěšnosti na trhu, o jejich významu pro velké podniky i pro vytváření příznivých životních podmínek v regionech (Koubek, 2003).

Jak už bylo výše zmíněno, existuje mnoho definic a pojetí, co to vlastně malý podnik je. Názory autorů jsou různé a roli zde hrají i zvyky a tradice. Většinou se setkáváme s rozdělením podniků na malé, střední a velké. Tato práce je zaměřena především na malé podniky.

Můžeme se setkat s definicemi založenými na počtu pracovníků, definicemi založenými na hospodářských výsledcích (velikost obratu, prodeje, zisku), definicemi založenými na tom, zda je podnik orientován na místní, regionální, celostátní či zahraniční trh apod. Jednotlivá hlediska se kombinují a nezřídka se pro různá odvětví používají různé definice. Malý podnik v průmyslu tak může mít jiné parametry než malý podnik v zemědělství nebo ve službách (Koubek, 2003).

Typickými malými firmami u nás jsou živnostenské podniky v oblasti malosériové a zakázkové výroby, ve stavebnictví, obchodu a službách. Jejich činnost se opírá o Živnostenský zákon (455/1991 Sb., o živnostenském podnikání), který byl několikrát

novelizován. Živnost je v něm definována jako: „soustavná činnost, provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem“ (Lednický, Vaněk, 2004).

2.1.1 Zákony vztahující se k malému podnikání

Právní předpoklady byly po roce 1989 zajišťovány zákony a tyto zákony můžeme členit do dvou skupin:

- a) zákony, mající restituční charakter, dále zákony vztahující se k malé a velké privatizaci, a také i transformační zákon o družstvech;
- b) zákony, které zabezpečují obnovu a fungování tržního systému (obchodní zákoník, živnostenský zákon aj.).

V rámci obou skupin byla přijata celá řada zákonů. Například rozhodující význam pro zemědělství měl zákon č. 229/1991 Sb., který pojednává o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (tzv. zákon o půdě). Na základě tohoto zákona bylo obnoveno vlastnictví půdy a jiného zemědělského majetku, tzn., že došlo k obnově soukromého vlastnictví, i když formálně právně nebylo nikdy zrušeno (Bednářová, Škodová Parmová, 2010).

Součástí obnovy drobného podnikání je také transformace družstev (zákon č. 42/1991 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech), a to nejen zemědělských, ale i výrobních, bytových a spotřebních. Zvláštní místo v procesu obnovy drobného podnikání a privatizace zaujímá zákon č. 427/1990 Sb., o převodu některých věcí ve vlastnictví státu do vlastnictví právnických nebo soukromých osob (zákon o tzv. malé privatizaci).

Prvním zákonem, který vytvořil právní rámec pro provozování drobného soukromého podnikání, byl zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů. Zákon upravoval podmínky registrace a podnikání fyzických osob. V tomto období (1990 – 1993) se rychle zvyšoval počet soukromých podnikatelů. Převážná většina soukromníků vykonávala podnikatelskou činnost zároveň vedle svého hlavního zaměstnání. Z celkového počtu registrovaných podnikatelů více než čtvrtina podnikala

v činnostech průmyslového charakteru, přibližně čtvrtina v činnostech stavební povahy, ve sféře obchodu okolo 17 % a ve službách včetně cestovního ruchu 10 %.

Přijetím nového živnostenského zákona č. 237/1995 Sb., o živnostenském podnikání nastává zlom ve státní politice vůči drobnému podnikání. Zásadní bylo, že došlo k jeho zrovnoprávnění s tzv. velkým podnikáním odbouráním některých výhod, zejména daňových a zároveň byl zpřísněn přístup k živnostenskému oprávnění.

Pravidla pro poskytování podpor malým a středním podnikatelům z prostředků státního rozpočtu na podporu jejich výkonnosti, konkurenceschopnosti a pro zmírnění nevýhod, vyplývajících z jejich malé ekonomické síly stanoví zákon č. 47/2002 Sb., který pojednává o podpoře malého a středního podnikání a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (Bednářová, Škodová Parmová, 2010).

2.1.2 Historie malého a středního podnikání

Kořeny drobného podnikání sahají až do středověku. Jeho význam jako prostředku rozvoje území je nepopiratelný. V průběhu časových etap se měnil význam všech forem podnikání.

Základem drobného podnikání ve středověku byla řemesla, nahrazující uzavřenou výrobu v rámci rodinného hospodářství. Impulsem pro velký rozvoj drobných podnikatelů byl nárůst počtu obyvatel v Evropě a rozmach městského osídlení. Tento proces byl doprovázen sdružováním řemeslníků do cechů, které zaujímaly významné místo v životě středověkých měst.

S rozšiřováním výroby, obchodu, prosazováním nových obchodních a tržních spojení a vznikem manufaktur se staly cechy brzdou hospodářského života, a to kvůli svým předpisům. Proto roku 1739 vydal Karel IV. Generální cechovní artikule, jejichž cílem bylo sjednocení předpisů a zároveň podpora řemeslné produkce (Bednářová, Škodová Parmová, 2010).

Manufaktury přinesly v 18. století přelom v organizování výroby. Kromě rozptýlených manufaktur, které využívaly široké sítě domácích výrobců, se objevily i první podniky, soustředěné do jednoho výrobního střediska. Na přelomu 18. a 19. století manufakturní období vyvrcholilo. Nastoupil nový – tovární způsob

organizace výroby. Podstatou bylo soustředění výroby do jednoho místa, práce strojů a využití společného pohonu jako energetického zdroje. Tato fáze, která je spojená s proměnou výrobní základny, novými technologiemi i způsoby organizování výroby je označována termínem „průmyslová revoluce“. Průmyslová revoluce přinesla vedle individualizované a zakázkové produkce i hromadnou, velkosériovou výrobu. Řada menších živností prošla krizí. Tržní politika nepřála drobným řemeslníkům. Změnily se podmínky pro podnikání vydáním živnostenského řádu v r. 1859, který přinesl jejich uvolnění. Vyšel v době modernizujícího se Rakousko-Uherska, v době zrušení nevolnictví a počínajícího průmyslového rozvoje ekonomik.

V následujících letech došlo k výraznému nárůstu drobných živností. Jejich počet se zvýšil nejvíce v období mezi válkami. V této době přesáhl jejich počet 700 tis.

Nemnoho regulovaný vznik živností vedl ke vzniku velkého počtu drobných podniků v některých oborech. V důsledku toho došlo ve třicátých letech dvacátého století ze strany státu v některých odvětvích k určitým omezovacím opatřením (Bednářová, Škodová Parmová, 2010).

Na přelomu 20. a 21. století se ve světě prosazují procesy, zejména vědeckotechnické, ekologické, globalizační a informační, které jsou příznačné pro vývojovou fázi, která je označována jako znalostní společnost, opírající se o informační ekonomiku. Udržet krok s děním ve světě vyžaduje důslednou orientaci na inovační podnikání, protože pouze podnik, který systematicky inovuje, se může prosadit na trhu a vydržet tlak konkurence. Hlavním znakem inovačního podnikání v dnešní době je promítnutí progresivních znalostí do činnosti všech složek podniku (firmy, instituce), které umožňují dosahovat vysoké míry přidané hodnoty výrobků, podmíněné jejich vyšší kvalitou, jejichž cena je přijatelnější než může nabídnout konkurence (Švejda, a kol. 2007).

2.1.3 Teorie podnikatele podle Josepha A. Schumpetera

Joseph A. Schumpeter přišel v roce 1912 s originálním pojetím podnikatele a podnikatelského zisku. Pro Schumpetera je podnikatel člověk svého druhu – zosobněný inovátor. Je to člověk schopný vnášet do zavedených stereotypů inovace,

narušující tyto stereotypy. Zejména zavádění nových technologií, nových metod prodeje, odhalování nových výrobních zdrojů, objevování nových trhů apod. Avšak hlavním druhem inovací je uvádění nových výrobků na trh (Holman, 1999).

Inovace, které naleznou u spotřebitelů příznivou odezvu, přinášejí podnikatelům – inovátorům podnikatelský zisk. Sama existence zisku je tedy vázána na úspěšnou inovátorskou činnost podnikatele.

Inovace a podnikatelské zisky jsou průvodním jevem rostoucího hospodářství. Podnikatelský zisk se vyskytuje tam, kde inovace na přechodnou dobu „vykolejily“ ekonomiku z dosavadního stereotypu.

Ze Schumpeterova pohledu není hybnou silou ekonomického růstu mechanická akumulace kapitálu ani odosobněný technický pokrok, který probíhá. Onou aktivizující silou, ženoucí hospodářství vzhůru po dráze ekonomického růstu, je právě podnikatel. Inovace nejsou vědecké objevy či technické vynálezy, nýbrž jsou to aktivity zavádějící výsledky lidského rozumu do výroby a na trhy. Podnikatel musí znát trh, odhaduje potenciální úspěch inovací na trhu a samozřejmě riskuje její neúspěch.

Schumpeterova teorie podnikatele nastavila zrcadlo statické neoklasické teorii, která viděla podnikatele spíše jako alokátora zdrojů mezi daná alternativní použití. Schumpeter ukázal podnikatele jako inovátora, představující v hospodářství významný aktivující a dynamický prvek. Podnikatel objevuje nové zdroje a jejich nová použití. Je iniciátor a katalyzátor ekonomického růstu (Holman, 1999).

2.2 Význam malých podniků

Protože malé firmy jsou opravdu malé a mají omezené zdroje, jdou vydány na milost a nemilost výkyvům trhu. Pokud se změní ekonomické podmínky, musí se změnit i samotné firmy. Velké firmy nejsou tolik mrštné a často pokračují vývojovým směrem, který ekonomika nenaznačuje nebo nevyžaduje. Trvá jim nějaký čas, než si uvědomí potřebu změny (Barrow, 1996).

Malé firmy poskytují větší prostor pro inovace, protože je v nich méně organizačních prvků a větší individuální iniciativa. Uvádějí se ještě další čtyři důvody.

- Za prvé, v malých technologicky zaměřených firmách je inovace nezbytnou podmínkou přežití, zatímco velké firmy mají tendenci udržovat pozici svého výrobku na trhu.
- Za druhé, manažeři malých technologicky zaměřených firem, ve kterých často vlastní určité procento akcií, jsou více zainteresovaní na realizaci inovace.
- Za třetí, pro velké firmy může být z obchodních důvodů výhodné provádět minimální technologické inovace.
- Za čtvrté, výzkumní pracovníci a vynálezci ve velkých firmách mají tendenci se specializovat. V malých firmách mají naopak tendenci k univerzálnosti. Specializace může inovaci omezovat. Čím širší znalosti vynálezce má, tím originálnější výsledky jeho inovace přináší.

Z uvedeného lze učinit závěr, že malé firmy jsou podstatným zdrojem technologických inovací. Jejich příspěvek k technologickým změnám je mnohem efektivnější a méně nákladný ve srovnání s velkými firmami (Barrow, 1996).

Pokud to shrneme, mají malé podniky velký význam na vytváření zdravého podnikatelského prostředí, zvyšují dynamiku trhu, mají schopnost absorbovat podstatnou část pracovních sil, uvolněných z velkých podniků a jsou stabilizujícím prvkem ekonomického systému. Dále mají významnou roli v rozvoji regionů. Malé a střední podniky byly některými autory považovány za všelék na nezaměstnanost, podporu tvorby inovací i řešení regionálních problémů. Jiní autoři zjistili zpravidla jen mírně nadprůměrný podíl malých podniků na tvorbě nových pracovních míst (Bednářová, Škodová Parmová, 2010).

Faktory omezující rozvoj malých a středních podniků:

Výzkumná šetření faktorů omezujících podnikání malých a středních podniků byla prováděna z různých pohledů, které byly zaměřeny na podnikatelské prostředí České republiky. Jako faktory, které působily negativně na podnikání a vývoj celého podnikatelského prostředí byly v těchto šetřeních nejčastěji uváděny v sestupném pořadí významnosti následující:

- Současná ekonomická situace v České republice.

- Domácí konkurence.
- Vysoké úrokové míry.
- Legislativní omezení.
- Dostupnost financování.
- Zahraniční konkurence.
- Náklady na energie (Jáč, Rydvalová, Žižka, 2005).

2.3 Podpora malého a středního podnikání

V podnikání je důležité zajímat se o možnosti, které nabízí instituce podnikatelům, ať na bázi komerční či zvýhodněné díky finančním injekcím ze státních prostředků či rozvojových fondů EU. Obecně můžeme tyto aktivity rozdělit do dvou skupin:

- a) informační podpora,
- b) finanční podpora.

Z hlediska původu můžeme subjekty poskytující oba výše uvedené typy podpor dále rozdělit do tří skupin:

- a) vládní organizace zaměřené na poskytování různých služeb podnikatelům,
- b) nevládní organizace na bázi zpravidla neziskových organizací,
- c) podnikatelské subjekty (Veber, Srpová, 2005).

Dále jsou uvedeny jen vybrané organizace.

2.3.1 Organizace poskytující služby podnikatelům

2.3.1.1 Vládní organizace

CzechInvest je organizace zřízená ministerstvem průmyslu a obchodu jako národní rozvojová agentura podporující restrukturalizaci průmyslu ČR. V oblasti podpory malého a středního podnikání se CzechInvest v souladu s programem EU angažuje v úsilí, který se zaměřuje na zjednodušení podnikatelského prostředí (monitorování podnikatelského prostředí, navrhování legislativních změn, spolupráce

s podnikatelskými institucemi, konzultace se zahraničními experty apod.), (Veber, Srpová, 2005).

CzechTrade je též organizace zřízená ministerstvem průmyslu a obchodu jako agentura na podporu obchodu. Jejím cílem je prosazování a upevňování pozic českých exportérů na zahraničních trzích. CzechTrade se zaměřuje na činnosti, jako je získávání informací o zahraničních trzích (tzn. jaké jsou celní sazby v daných lokalitách, jaké jsou možnosti založení společnosti v zahraničí, jaká je lokální legislativa atd.) a s tím souvisejí služby, které poskytují zahraniční kanceláře této organizace. Tyto kanceláře jsou schopny své klienty provést úskalími zahraničních obchodních případů po celou dobu jejich trvání, a to přes vyhledávání potenciálního partnera ze zahraničí až po možnost účasti nebo zastupování při jednání a přípravě kontraktů atd. (Veber, Srpová, 2005).

2.3.1.2 Nevládní organizace

Hospodářská komora (HK). Významným segmentem, na který je činnost hospodářské komory zaměřena, jsou malé a střední podniky. Nabízí jim poradenství a konzultační činnosti, a to jak ekonomického charakteru (daně, finance), tak exportně-importní poradenství, včetně procedur v mezinárodním obchodě a technologie obchodních transakcí, informace o nových přístupech k řízení malých a středních podniků apod. (Veber, Srpová, 2005).

Agrární komora (AK) svými aktivitami slouží podnikatelům v zemědělství, potravinářství a lesnictví. K podpoře podnikání plní obdobné funkce jako hospodářská komora, navíc sleduje a vydává stanoviska k problematice ochrannářských tendencí, které se týkají trhu se zemědělskými produkty a potravinami atd. (Veber, Srpová, 2005).

2.3.2 Finanční programy podpory podnikání

2.3.2.1 Vládní podpora podnikání

Podpora podnikání prošla v uplynulých patnácti letech vývojem. V současnosti má legislativní základ, podle něhož jsou podpory pro malé a střední podniky poskytovány prostřednictvím programů schválených vládou České republiky. Programy byly a zřejmě i do budoucna budou určeny pro podnikatelské projekty, které mají charakter průmyslové, stavební nebo řemeslné výroby, služeb (včetně zdravotnických a lékárenských) a obchodu. Zároveň se požaduje, aby byly realizovány na území ČR.

Malé a střední podniky mají možnost získat podpory z prostředků státního rozpočtu pro své podnikatelské záměry:

- a) z programů určených k tomuto účelu (tzn. podpoře podnikání),
- b) z dalších programů, které mohou v určitých směrech podpořit aktivity podnikatelských subjektů.

Konkrétní podoba podpory může mít formu:

- a) záruky za bankovní úvěry, za leasing a návrhy na účast v obchodní veřejné soutěži,
- b) příspěvky na úhradu úroků z bankovních úvěrů,
- c) úvěry se sníženou úrokovou sazbou,
- d) návratné finanční výpomoci,
- e) příspěvky a dotace.

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s. (ČMZRB) je bankovní institucí, která je pověřena vedle řady běžných bankovních služeb realizací finančních podpor z úrovně státu, resp. strukturálních fondů.

Podpory malého a středního podnikání jsou poskytovány formou zvýhodněných záruk za úvěr, kapitálový vstup, leasing a za návrh do obchodní veřejné soutěže (program ZÁRUKA), (Veber, Srpová, 2005).

2.3.2.2 Privátní služby

Finanční produkty z privátních zdrojů jsou realizovány na komerčním principu a v rozhodující většině je nabízí banky se zaměřením na financování podnikatelských aktivit malým a středním podnikatelům.

Většina bankovních institucí prakticky všem podnikatelským subjektům nabízí vedení běžných účtů (vedených jak v tuzemské, tak zahraniční měně), (Veber, Srpová, 2005).

Poměrně vstřícně se chová řada bankovních domů k poskytování kontokorentního úvěru, určeného k překlenutí výkyvů cash flow, doplnění zásob, drobných oprav apod. Vyřízení kontokorentu je zpravidla operativní (do tří dnů) a limitní částky se pohybují do 100 tisíc Kč. Kladem je, že podnikatelé nejsou výrazněji limitováni v použití finančních prostředků. Po splacení úvěru se úvěrová linka obvykle automaticky obnovuje. Nevýhodou je poměrně vysoká úroková sazba.

V současnosti řada bank nabízí různé podnikatelské úvěry a snaží se i eliminovat některé nedostatky, které byly v minulosti podnikateli kritizovány – dlouhá doba vyřízení úvěru, záruky nemovitostmi, náročné administrativní řízení, vysoké minimální částky poskytnutých úvěrů (Veber, Srpová, 2005).

2.4 Zdroje podpor pro zlepšení podmínek rozvoje sociálního a ekonomického potenciálu na venkově

Při formování návrhů na zlepšení podmínek pro rozvoj sociálního a ekonomického potenciálu ve venkovských regionech je důležité nalézt a podpořit vhodnou kombinaci opatření, vedoucí ke komplexnímu rozvoji venkova, to znamená nejen ta, která byla přijata v rámci Programu rozvoje venkova, ale i ta, která jsou spojena s ostatními opatřeními směřovanými do sledovaných regionů z ostatních programů. S tímto účelem souvisí vymezení cílů v regionu zaměřených na územní potřeby a strukturální změny. Zvláště důležité bude posouzení strukturálních nevýhod, které zabraňují plnění vytyčených cílů, mezi které patří především:

- Zlepšení podmínek konkurenceschopnosti u jednotlivých odvětví, zejména u těch, která jsou nejvíce rozhodující pro rozvoj regionu, ať jsou zemědělského nebo průmyslového zaměření.
- Zlepšení podmínek pro rozvoj malého a středního podnikání, zejména služeb.
- Zlepšení podmínek pro podporu rozvoje znalostí a zlepšování lidského kapitálu, včetně vytváření pracovních příležitostí pro ženy. Jedná se především o rozšíření výsledků vědy a výzkumu a osvojení si nových inovačních postupů.

Má-li být venkovské obyvatelstvo i nadále životaschopné, musí mít dostatečný příjem. To vyžaduje rozmanité možnosti zaměstnání i mimo zemědělství, vycházejí ze specifických znaků daného regionu a obce. Tvorbu nových pracovních míst není nutno vždy spojovat s výrobní funkcí území. Naopak, celá řada pracovních míst může vzniknout s jinými funkcemi území, například rekreační funkcí, která vyžaduje rozvoj infrastruktury a tedy nabízí pracovní místa v terciární sféře, ekologickou funkcí, ochranou krajiny apod.

Z tohoto důvodu i zdroje podpor mají širší spektrum, než umožňují programy pro zemědělství (Hrabánková, 2007).

Venkovský prostor, ve kterém došlo k výraznému snížení počtu pracovních sil z více než 500 tis. v roce 1989 na cca 135 tis. v roce 2005, v současné době téměř nevytváří nová pracovní místa. Zájem o zaměstnání ze strany zemědělských podniků je velmi nízký. Se snižováním zemědělské výroby, především některých výrob náročných na ruční práce (chmel, ovoce, zelenina apod.), klesá také potřeba sezónních pracovníků. Pro venkov je aktuálním problémem řešení stabilizovat venkovské obyvatelstvo prostřednictvím diverzifikace činností zemědělských podniků směrem k nezemědělským činnostem.

Sociální struktura venkova a sociální kapitál zemědělských podniků spolu s nemovitostmi (volné pracovní kapacity, nevyužité budovy, administrativní zázemí, zkušenosti z přidružené výroby) vytváří přitom významný potenciál pro diverzifikaci činností.

Významná je podpora nových a rozvoj existujících nezemědělských podniků včetně nových živností v oblasti výroby, zpracování a služeb bez omezení sektorů zejména v oblasti řemesel, služeb pro hospodářství a obyvatelstvo a cestovního ruchu.

Ve výhodných turisticky zajímavých oblastech je nutné podporovat aktivity zaměřené na diverzifikaci venkovské ekonomiky rozvojem cestovního ruchu, zejména ve spojení s využitím kulturního a přírodního dědictví těchto oblastí (Hrabánková, 2007).

2.5 Charakteristika a význam venkovského prostoru

Venkovské regiony jsou charakterizovány nižší hustotou osídlení, pomalu rostoucími příjmy pod úrovní cca 80 % národního průměru, nižším podílem sekundárního sektoru na tvorbě HDP. Mezi rozvojová opatření by měla jistě patřit:

- Podpora hospodářského využívání lokálních zdrojů (zejména cestovní ruch a zemědělství),
- obnova architektonických a historických památek a krajových tradic,
- posilování vazeb na města,
- podpora produktivních sektorů a technologií, vážící se k zaměření regionu,
- podpora rozvoje lidských zdrojů (zlepšení služeb, sociální opatření, občanské a technické infrastruktury apod.), (Hrabánková, 1999).

Přírodní rozmanitost dodává venkovskému prostoru zvláštní význam. Venkovský prostor je chápán jako usedlosti, vesnice a menší městečka, je to tedy prostor, kde se člověk a příroda vzájemně doplňují.

Venkovský prostor je opravdu rozmanitý a to díky také svým rozmanitým aktivitám:

- Aktivity pro hospodářství jako řemesla, průmysl, turismus a také lesní a venkovské hospodářství,
- aktivity pro společnost, které vytváří ekonomický, sociálně zdravý a atraktivní rámec pro život a využití volného času, uchování tradic a kulturního dědictví,
- aktivity pro životní prostředí s péčí o venkov a zachování krajiny a ekologické rovnováhy.

V současnosti jsou venkovská území ve srovnání s městskými degradována. Venkovský prostor nemá takové šance v porovnání s městem. Jeho šance jsou zmenšovány různými nedostatky:

- Neúplná infrastrukturní síť,
- nedostatečná nabídka pracovních míst a služeb,
- zhoršené podmínky pro možnosti vzdělání.

Z těchto nedostatků vyplývá demografická struktura venkovského prostoru. Mladí lidé odcházejí, stejně jako vysoce kvalifikované pracovní síly. Výsledkem je nepříznivá věková struktura (Hrabánková, 1999).

2.6 Ekonomie a ekologie

Oblast, na kterou je práce zaměřena, se nachází v CHKO Třeboňsko, proto je zde zmíněna i ekologie.

Na první pohled se může zdát snaha o skloubení ekonomie a ekologie naivní. Zatímco ekologové zkoumají limity a jejich pozitivní význam v ekosystémech, ekonomy překážky dalšího rozvoje zajímají pouze z hlediska možné eliminace. Zatímco ekonomové chápou události a trendy spíše lineárně a příčinně, ekologové uvažují v termínech cyklů a důsledků. Zatímco ekonomové význam tržních sil přeceňují, mnozí z ekologů jej nedokážou docenit. Nahlédneme-li do ročenky nejvýznamnější ekonomické instituce „Světové banky“ a nejvýznamnější environmentální organizace „Světového ekologického institutu“, se zaměřením na jeho indikátory hodnocení dosavadního ekonomického vývoje, bude rozdíl obou přístupů zřetelný (Rektořík, 2002).

Nicméně k ekonomické transformaci ekologie a ekologické transformaci ekonomie dojít musí. Tato transformace by měla převrátit vztah ekologie a ekonomie, významně posunout východiska obou přístupů a značně proměnit i jejich metodické zásady. Ekonomové by měli do svých axiomů zahrnout podmíněnost ekonomického růstu fungujícím globálním ekosystémem – biosférou. Ekologové by měli docenit zásadní

význam transformovaného tržního hospodářství v ochraně přírody a přijmout metodicky správný koncept nákladů (Rektořík, 2002).

2.7 Teoretické poznatky k dotazování

Dotazování je způsob zjišťování informací, který je charakterizován odpovídáním respondentů na otázky a zaznamenáváním těchto odpovědí. Ten, kdo provádí dotazování je tazatel a ten, kdo na tyto otázky odpovídá je respondent (Vojtko, 2010).

Typy dotazování jsou:

- Podle formy komunikace – např. tváří v tvář, telefonické, písemné, online
- Podle způsobu zapojení cílové skupiny – vyčerpávající šetření, výběrové šetření (Ad hoc vzorky, trvalé vzorky)
- Podle typu dotazníku – strukturovaný, polostrukturovaný, nestrukturovaný (Vojtko, 2010).

Vhodný typ k dotazníkovému šetření vybíráme podle:

- Možnosti vzorkování
- Požadavků na reakce respondentů
- Požadavků na kvalitu dat
- Potřebné délky dotazníku
- Času na sběr a zpracování dat
- Způsobu užití dat
- Předpokládané míry návratnosti
- Nákladů (Vojtko, 2010).

3 Cíl a metodika

3.1 Cíl bakalářské práce

Cílem práce je zhodnotit současnou situaci malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec. Na základě provedených analýz navrzení možnosti jejich dalšího rozvoje.

3.2 Struktura bakalářské práce

První část

V první části, literární rešerši, jsou sepsány důležité informace z literatury, vztahující se k zadané problematice. Tato část je zaměřena na popis malých podniků a zákonů, které se k malému podnikání vztahují, dále popis historie malého a středního podnikání a v neposlední řadě je popsána podpora malých a středních podniků, která je velice důležitá.

Druhá část

Druhá část je zaměřena na charakteristiku okresu Jindřichův Hradec nejen obecnou ale i hospodářskou. Tato charakteristika je získána z internetových stránek Českého statistického úřadu.

Třetí část

Další část je zaměřena na zhodnocení současné situace malých podniků v této oblasti a to pomocí dotazníkového šetření a řízených rozhovorů. Dotazníkové šetření probíhalo v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec a to dotazováním malých podnikatelů na současnou situaci v oblasti podnikání v této lokalitě.

Čtvrtá část

Na základě zjištěných údajů z dotazníkového šetření byla zpracována tato část a to navrzení dalšího rozvoje malých podniků v uvedené oblasti.

Závěr

V závěru jsou shrnuty výsledky práce, také zhodnocení současné situace malých podniků v této oblasti a navržení dalších možností rozvoje. Na konci práce je uveden přehled použité literatury a přílohy.

3.3 Zdroje dat

Pro vytvoření literární rešerše byla použita odborná literatura, která se týká této problematiky. Pro sepsání charakteristiky okresu Jindřichův Hradec byly použity internetové stránky statistického úřadu.

3.4 Vlastní metodika

Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec. V období listopad 2011 – únor 2012. Tento dotazník byl rozeslán elektronickou poštou a ve větším množství byl vyplňován při osobním setkání se zástupci podnikatelských subjektů. Osloveno bylo 35 drobných a malých podnikatelů. Dotazování probíhalo anonymně. Dotazník se skládá z 21 otázek. V dotazníku je 11 otázek uzavřených, 7 polozavřených a 3 otevřené otázky. Otázky jsou nejdříve zaměřeny na spokojenost podnikatelů s podnikáním v této oblasti, dále je zjišťováno, zda spolupracují s nějakou firmou a zda jsou členy Hospodářské komory a v poslední řadě jsou některé identifikační údaje o firmě, jako např. počet zaměstnanců a místo provozovny.

Řízené rozhovory

Řízené rozhovory byly provedeny na téma možnosti rozvoje malých podniků v této oblasti, dále také na informovanost podnikatelů o podporách podnikání. Rozhovory byly provedeny ve dvou institucích s kvalifikovanými pracovníky a to v Hospodářské komoře Jindřichův Hradec, a také s jednatelem Euroregionu Silva Nortica.

Komparace

Při zpracovávání druhé části práce, tedy při zpracování hospodářské charakteristiky okresu Jindřichův Hradec, byly použity srovnávací metody. Porovnával se okres Jindřichův Hradec s jinými okresy v Jihočeském kraji. Okres Jindřichův Hradec se porovnával z hlediska svého postavení a také počtu podnikatelských subjektů vůči ostatním okresům. Byly použity komparace podle počtu zaměstnanců, podle odvětví hlavní činnosti CZ – NACE a podle vybraných ukazatelů. Vybrané ukazatele, které byly použity, jsou základní údaje, obyvatelstvo, nezaměstnanost, organizační statistika, stavební ohlášení a povolení a bytová výstavba.

4 Charakteristika okresu Jindřichův Hradec

4.1 Rozloha, poloha a přírodní podmínky

Okres Jindřichův Hradec je svou rozlohou 1 944 km² největším okresem v České republice. Rozkládá se na jihovýchodě Čech a jeho jižní hranice tvoří zároveň státní hranici s Rakouskem. Na západě sousedí s okresem České Budějovice, na severozápadě s okresem Tábor, na severu s okresem Pelhřimov, na severovýchodě s okresem Jihlava a na východě s okresy Třebíč a Znojmo. Hranice okresu se od jeho vzniku po územní reorganizaci v roce 1960 nezměnily.

Podstatnou část okresu pokrývají žuly a granodiority Českomoravské vrchoviny. Ústřední masiv části Jihlavských vrchů a Novobystřická vrchovina vytvářejí předěl území okresu, který na východě přechází ve značně rozčleněnou pahorkatinu Dačickou, protékanou po celé délce Moravskou Dyjí, a na západě v obdobnou pahorkatinu Jindřichohradeckou, kterou protéká řeka Nežárka. Zcela odlišným prvkem v pahorkatinném charakteru povrchu okresu je Třeboňská pánev, která má mírně zvlněný reliéf jen při okrajích. Nadmořská výška zde dosahuje 400 - 500 m. Plochý pánevní reliéf a malý spád toků Lužnice a Nežárky je příčinou vzniku rozsáhlých rašelinišť a významné rybníkářské oblasti.

Nejvýznamnější řekou okresu je Lužnice s pravostrannými přítoky Dračicí, Koštěnickým potokem, Nežárkou a Nadymačem. Tvoří osu Třeboňské pánve od Českých Velenic až po soutok s Nežárkou. Vodní síť horního toku Lužnice byla v 16. století doplněna dvěma umělými stavbami, a to „Zlatou stokou“ v délce 48 km, která napájí soustavu velkých rybníků například Opatovický, Svět, Káňov, Velký Tisý a Dvořiště, a „Novou řekou“, v délce 13,5 km, která odvádí přebytečné vody z Lužnice do Nežárky.

Podnebí okresu ovlivňují rozsáhlé vodní plochy, které jsou velkými akumulátory tepla, regulují množství srážek i zchlazování. Nejteplejší oblastí je Třeboňská pánev, mezi relativně chladnější oblasti patří Studenecko v okolí Javořice. Průměrná roční teplota se pohybuje mezi 6 a 8°C. Západní větry přinášejí dostatečné množství

celoročních srážek. Průměrné roční srážky se pohybují kolem 600 mm, vyšší roční úhrn srážek má vrchovina Novobystřická a masiv Javořice.

Ke zlepšování životního prostředí patří i vytváření chráněných území. Jedná se zejména o Chráněnou krajinnou oblast Třeboňsko, která je zapsána na seznamu UNESCO, dále je na území okresu asi 45 maloplošných chráněných oblastí např. národní přírodní rezervace Stará řeka, Velký a Malý Tisý, přírodní rezervace Mutenská obora, Krabonošská niva (Český statistický úřad, 2009).

Situaci v oblasti rozpočtového hospodaření obcí, jež jsou základní jednotkou regionálního rozvoje, lze charakterizovat tak, že decentralizace odpovědností směrem k obcím není dostatečně doprovázena decentralizací fiskální. Obce jsou tak nuceny zanedbávat svou investiční činnost, jejíž rozsah je v porovnání s ostatními částmi rozpočtové soustavy unikátní.

Tyto skutečnosti jsou jednak příčinou, jednak důsledkem určité setrvačnosti, která je překážkou pružné reakce na změněné podmínky, jež ovlivňují výsledky hospodaření podnikatelských i nepodnikatelských subjektů na území daného regionu a následně také trvalý rozvoj příslušného území, který koresponduje s rozvojem ekonomickým (Faltová Leitmanová, 2004).

4.2 Surovinové zdroje

Území okresu není bohaté na surovinové zdroje. Největší surovinovou základnu tvoří ložiska štěrkopísků podél řek Lužnice a Nežárky, živcových písků u Halámek, žáruvzdorných jílu u Klikova a bělošedých jílu v okolí Lomnice nad Lužnicí. V okolí Branné a Příbrazi se nachází ve větším rozsahu rašelina. Důležitým surovinovým zdrojem pro okres Jindřichův Hradec jsou lesy, které zaujímají 38 % z celkové plochy okresu. V lesních porostech jsou zastoupeny jak kultury jehličnaté, tak listnaté. Specifikou okresu jsou rozsáhlé vodní plochy vybudovaných rybníčních soustav.

Síť železnic byla vybudována již v letech 1871 – 1906. Okresem prochází důležitá trať České Budějovice - Veselí nad Lužnicí - Jihlava se železničním uzlem

v Jindřichově Hradci a trať Praha - Vídeň, procházející Třeboňskou pánví s uzlem v Českých Velenicích.

Ojedinělou technickou památkou je úzkokolejná trať Jindřichův Hradec - Obrataň a Jindřichův Hradec - Nová Bystřice. Silniční síť zajišťuje dostatečnou dostupnost sídel v okrese. Územím okresu prochází důležité silniční spoje: České Budějovice - Jindřichův Hradec - Humpolec (E551), Vídeň - České Budějovice - Plzeň (E49), (Český statistický úřad, 2009).

4.3 Obyvatelstvo

Trvalý nebo dlouhodobý pobyt má na území okresu 93 tis. osob. Počtem obyvatel je jindřichohradecký okres na třetím místě v Jihočeském kraji. Hustotou osídlení 48 obyvatel na km² patří k jednomu z nejhřidčeji osídlených okresů v republice. Vývoj počtu obyvatel od roku 1990 má v okrese zcela neobvyklý průběh a graficky se podobá sinusoidě. Přitom v období 1993 až 1996 se počet obyvatel udržoval téměř na úrovni 94 tisíc, aby v následujících letech poklesl pod hranici 93 tisíc. Příčinou byl jednak vyšší počet zemřelých než narozených a tento trend trval až do roku 2006. Stejným směrem na vývoj obyvatelstva působilo i stěhování, i když působení tohoto faktoru nebylo tak jednoznačné. V posledních letech ale již spíše převažuje kladné saldo stěhování, což je patrné zejména v roce 2008, kdy rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými představuje více než 500 obyvatel (Český statistický úřad, 2009).

4.4 Charakteristika příhraniční oblasti Jihočeského kraje z hlediska malých a středních podniků

Česko-rakouské příhraniční regiony jsou charakteristické převahou malých a středních podniků, jejichž technologické vybavení většinou neposkytuje prostor pro další rozvoj, případně přeshraniční spolupráci. Těmto podnikům je nutné poskytnout podporu v úsilí o využití příležitostí a překonání problémů, které jsou spojené

s otevřením hranic. Vedle restrukturalizace podniků je podporu nutno zaměřit na oblast komunikace, spolupráce a propojování do sítí (Renöckl, Machula, 2004).

Některé části českého příhraničí patří k ekonomicky nejméně rozvinutým oblastem České republiky, a proto jsou zařazené vládou mezi ekonomicky slabé regiony, jimž bude poskytována podpora z rozpočtových prostředků.

Pokud jde o ekonomickou strukturu, lze v česko-rakouském příhraničí najít určité společné prvky:

- a) Orientace ekonomiky na zemědělství je na obou stranách hranice výraznější, než je tomu v ostatních regionech obou zemí. Jižní Čechy patří k centrům zemědělské a lesnické produkce.
- b) Pokud jde o průmysl a živnostenské podnikání, dominují na obou stranách hranice tradiční průmyslová odvětví, jako např. textilní a oděvní průmysl, potravinářství, dřevozpracující a kovozpracující průmysl, zpracování a výroba kůže, skla, kamene a v neposlední řadě i strojírenství. Průmyslová výroba zůstává soustředěna do malého počtu lokalit, které jsou navíc vzdáleny od hospodářských center obou zemí.
- c) Terciální sféra je, s výjimkou městských oblastí, i přes pokrok dosažený v posledních letech ještě stále slabě rozvinutá.

Úroveň podnikatelských aktivit je především ve venkovských částech českého příhraničí nízká. Ve většině malých podniků pracuje méně než 5 zaměstnanců. Většina těchto firem působí v sektoru služeb, v řemeslné výrobě a ve stavebnictví. Malé a střední podniky představují dnes významný stabilizující prvek regionálního hospodářství, a to i přesto, že mnoho z nich má velké rezervy v oblasti managementu, uplatňování inovací a využívání nových technologií (Renöckl, Machula, 2004).

4.5 Hospodářská charakteristika okresu Jindřichův Hradec

Ekonomickou oblast charakterizuje přes 20 tisíc podnikatelských jednotek evidovaných v Registru ekonomických subjektů. Podle sčítání lidu v roce 2001 dosahoval počet ekonomicky aktivních v okrese téměř 47 tisíc osob, tj. 15 % ekonomicky aktivních osob celého kraje. Aktuálnější data, která však plně nerespektují územní pohled, neboť jsou zpracována podnikovou metodou podle sídla podniku, udávají podíl počtu zaměstnanců zhruba 12 %. V odvětvové skladbě zaměstnanosti je patrný především vyšší podíl zemědělství. Proti průměru kraje je zde zastoupení téměř dvojnásobné a samozřejmě nejvyšší. Naproti tomu zhruba poloviční (a tím pádem nejnižší) je podíl tržních služeb. Mírně pod průměrem je zastoupení průmyslu a naopak netržní služby jsou z hlediska podílu počtu zaměstnanců druhé nejvyšší v kraji, když na ně připadá čtvrtina z celkového počtu zaměstnanců okresu (Český statistický úřad, 2009).

Tabulka 1: Meziokresní srovnání vybraných ukazatelů v Jihočeském kraji v 1. -3. čtvrtletí 2011

	Kraj celkem	v tom okresy						
		České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec	Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor
ZÁKLADNÍ ÚDAJE (k 1. 1. 2011)								
Rozloha v km ²	10 057	1 639	1 615	1 943	1 127	1 375	1 032	1 326
Obce	623	109	46	106	75	65	112	110
Části obcí	1 981	333	215	289	261	271	263	349
OBYVATELSTVO								
Živě narození	4 868	1 510	463	678	491	428	532	766
Zemřelí	4 723	1 309	426	713	550	382	551	792
Přistěhovalí	3 283	1 699	575	754	713	498	594	888
Vystěhovalí	3 038	1 217	847	834	561	566	687	764
Počet obyvatel ¹⁾	639 096	188 482	61 471	93 065	70 766	51 449	70 695	103 168
NEZAMĚSTNANOST (podle MPSV) ¹⁾								
Neumístění uchazeči o zaměstnání	22 810	5 705	2 917	2 892	2 237	1 445	3 053	4 561
z toho ženy	12 373	3 057	1 508	1 712	1 262	747	1 617	2 470
Volná pracovní místa	2 355	834	278	158	187	229	343	326
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	6,44	5,37	8,15	5,45	5,64	4,62	8,42	8,49
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	9,7	6,8	10,5	18,3	12,0	6,3	8,9	14,0
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA ¹⁾								
Ekonomické subjekty celkem	157 918	50 299	15 318	20 537	16 783	12 815	16 043	26 123
z toho: fyzické osoby	125 220	38 308	11 996	16 334	13 647	10 426	12 691	21 818
obchodní společnosti	14 319	6 564	1 327	1 545	1 114	919	1 072	1 778
družstva	681	364	32	74	63	28	65	55
STAVEBNÍ OHLÁŠENÍ A POVOLENÍ								
Stavební ohlášení a povolení celkem	6 362	1 621	863	1 180	625	486	550	1 037
Orientační hodnota staveb (mil. Kč)	13 775	4 226	1 668	1 636	1 509	1 443	902	2 391
BYTOVÁ VÝSTAVBA								
Dokončené byty	1 262	631	125	176	48	60	58	164
Zahájené byty	1 717	711	187	252	95	145	157	170

¹⁾ stav k poslednímu dni sledovaného období

Zdroj: www.czso.cz, 2011

Ve výše uvedené tabulce jsou srovnány okresy Jihočeského kraje ve vybraných ukazatelích. Zvýrazněn je okres Jindřichův Hradec a hlavně ekonomické subjekty, které jsou významné pro tuto práci.

Pokud porovnáme okres Jindřichův Hradec s ostatními okresy v tomto kraji, zjistíme, že má největší rozlohu a je na třetím místě, co se týče počtu obyvatel. Nezaměstnanost v tomto okrese nepatří k nejvyšším. Ekonomických subjektů je zde celkem 20 537, z toho je 16 334 fyzických osob, 1 545 obchodních společností a 74 družstev. V porovnání jednotlivých okresů podle počtu ekonomických subjektů je okres Jindřichův Hradec na třetím místě. Nejvíce ekonomických subjektů má okres České Budějovice a na druhém místě je okres Tábor. Naopak nejméně ekonomických subjektů má okres Prachatice.

Tabulka 2 Meziokresní srovnání – ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců (údaje k 31. 12. 2010)

Ekonomické subjekty								
Velikostní kategorie (podle počtu zaměstnanců)	Jihočeský kraj	Okresy						
		České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec	Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor
Bez zaměstnanců	53 247	16 310	5 034	7 296	5 841	4 531	5 676	8 559
s 1 - 9 zaměstnanci - mikropodniky	12 215	4 351	1 036	1 607	1 334	1 023	1 122	1 742
s 10 - 49 zaměstnanci - malé podniky	2 664	915	229	344	274	224	261	417
s 50 - 249 zaměstnanci - střední podniky	663	223	50	85	69	52	86	98
s 250 a více zaměstnanci - velké podniky	113	56	10	10	10	4	9	14

Zdroj: www.czso.cz, 2010

V tabulce 2 je uvedeno, kolik je v okrese Jindřichův Hradec ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců. Nejvíce ekonomických subjektů je bez zaměstnanců. Mikropodniků je zde 1 607 a malých podniků 344.

Tabulka 3: Meziokresní srovnání – podle odvětví hlavní činnosti (CZ - NACE), (údaje k 31. 12. 2010)

Kraj, okresy	Jihočeský kraj	České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec	Písek	Prachatice	Strakonice	Tábor
Podnikatelská sféra								
Počet podnikatelských subjektů celkem	155 762	49 305	15 183	20 215	16 638	12 770	15 966	25 685
z toho: <i>podle odvětví hlavní činnosti (CZ-NACE)</i>								
Zemědělství, lesnictví, rybolov	10 206	1 680	1 295	1 773	1 138	1 617	1 284	1 419
Průmysl	19 970	5 792	1 774	2 478	2 421	1 635	2 045	3 825
Stavebnictví	20 905	6 237	2 036	2 925	2 178	1 786	2 070	3 673
Obchodní činnost,	33 985	11 071	2 845	4 414	3 508	2 622	3 656	5 869
Stravování a ubytování	10 932	3 232	1 706	1 717	1 007	1 003	905	1 362
Doprava a spoje	3 868	1 267	356	383	441	315	458	648
Veřejná správa, obrana, soc. pojištění	1 716	357	113	271	238	158	277	302
Vzdělávání, zdravotní a sociální péče	4 169	1 595	316	538	406	303	389	622

Zdroj: www.czso.cz, 2010

V tabulce 3 je uvedeno meziokresní srovnání podle odvětví hlavní činnosti CZ - NACE. Největší zastoupení v okrese Jindřichův Hradec má obchodní činnost a to 4 414 podnikatelských subjektů, což je téměř 22 % z jejich celkového počtu. Na druhém místě je stavebnictví s 2 925 podnikatelskými subjekty a na třetím místě je průmysl s 2 478 podnikatelskými subjekty.

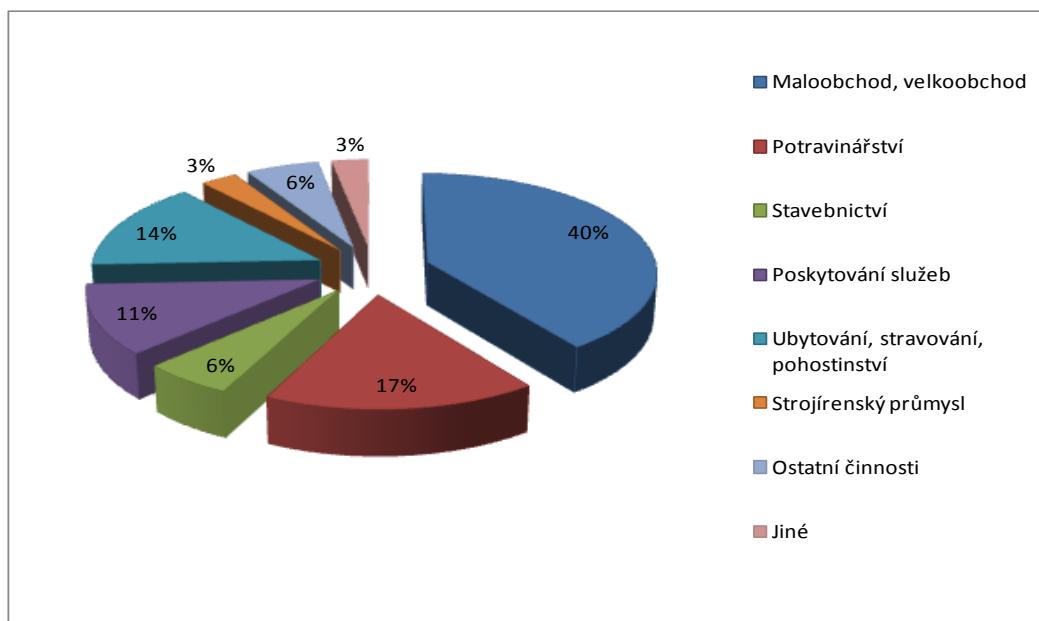
5 Dotazníkové šetření a jeho výsledky

Dotazníkové šetření probíhalo v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec, zejména bylo zaměřeno na nejnižnější část, to znamená město České Velenice a jeho okolí. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit postavení malých podnikatelů v této oblasti a také jejich informovanost o podporách malých podniků. Hodnoty v % jsou počítány na základě relativní četnosti. U většiny otázek si respondenti vybírali z nabídnutých možností (viz. Příloha 1).

5.1 Grafické znázornění vyhodnocených dat

1. Otázka – Jaký je předmět Vašeho podnikání?

Graf 1: Předmět podnikatelské činnosti

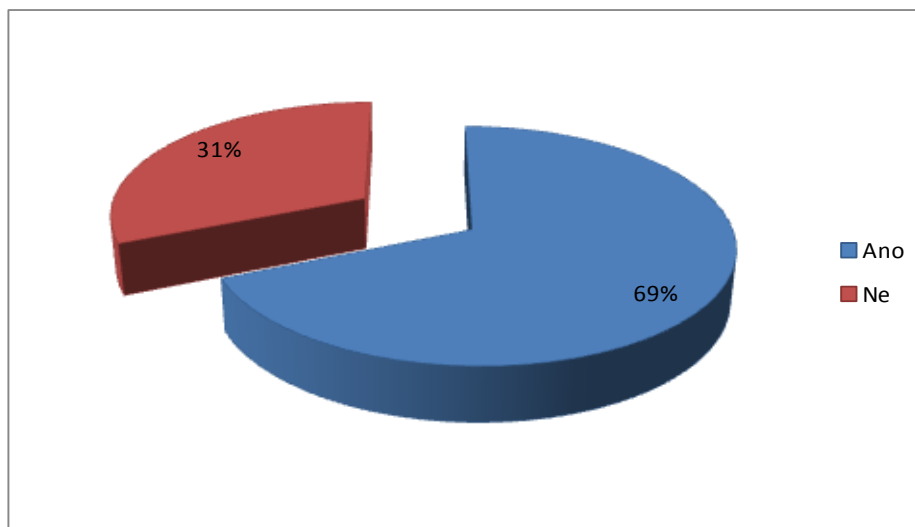

Zdroj: Vlastní výzkum

Nejvíce respondentů, konkrétně 14, odpovědělo, že předmětem jejich podnikání je oblast maloobchodu, velkoobchodu, a to činí 40 %. Dále 6 respondentů odpovědělo, že podniká v oblasti potravinářství, což je 17 %. Pouze jeden respondent uvedl jiný předmět podnikání a to konkrétně výroba počítačových kabelů.

2. Otázka – Splnilo podnikání Vaše očekávání?

Graf 2: Splnění očekávání

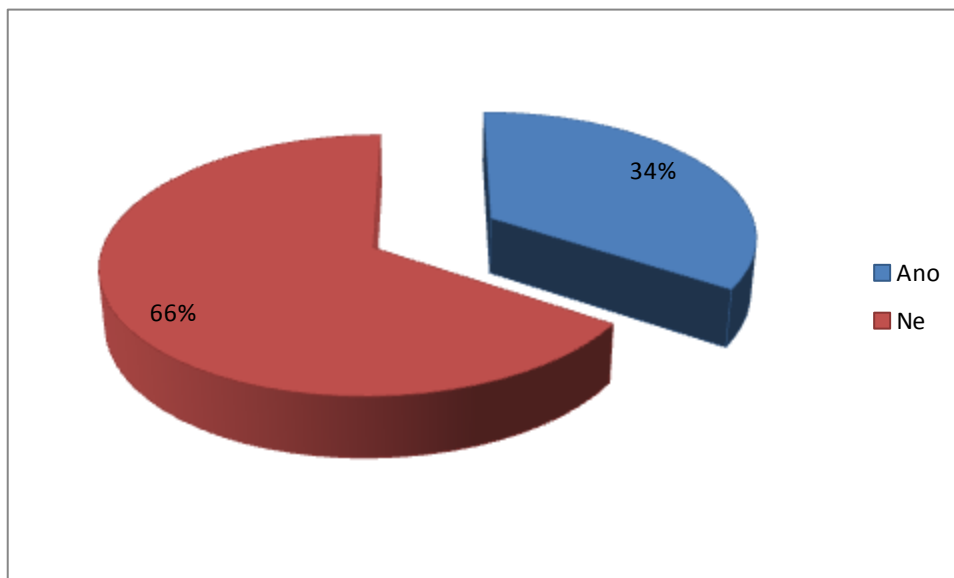

Zdroj: Vlastní výzkum

Na tuto otázku odpovědělo ano 24 respondentů (69 %), ale i přesto nebyli se vším plně spokojeni. Podnikání splnilo jejich očekávání, protože prý od podnikání tolik neočekávali a kdo očekával více, nebyl spokojen. Podnikání nesplnilo očekávání u 11 respondentů, což je 31 %.

3. Otázka – Jste spokojeni s podnikatelským prostředím v okrese Jindřichův Hradec?

Graf 3: Spokojenost s podnikatelským prostředím v okrese Jindřichův Hradec

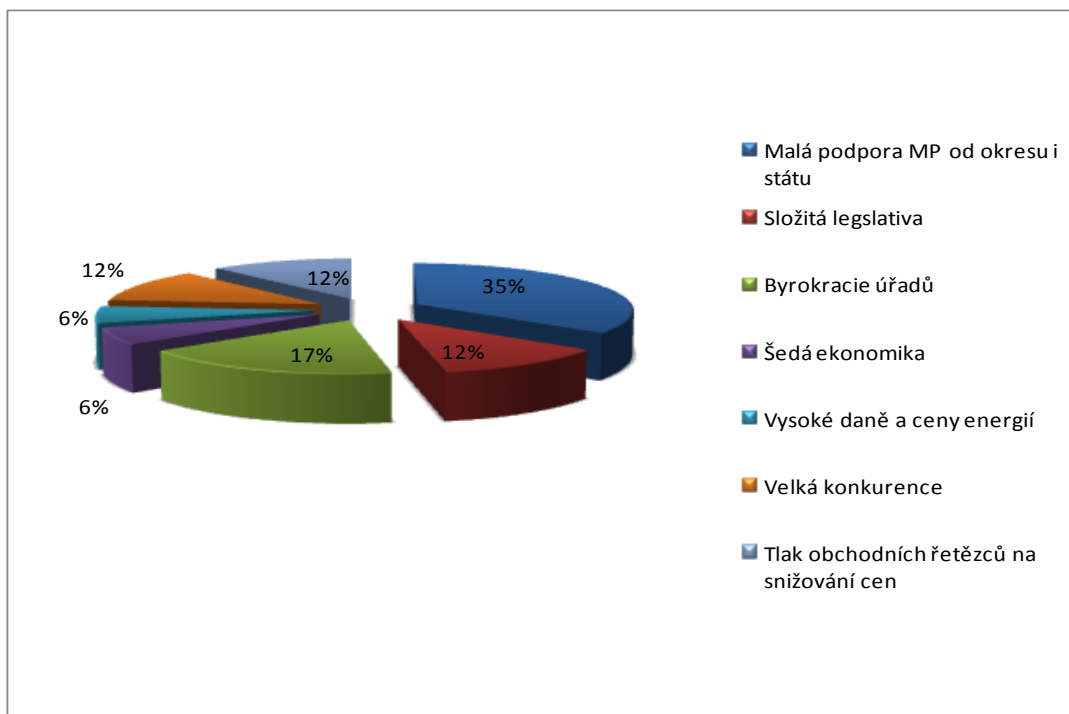

Zdroj: Vlastní výzkum

23 respondentů (66 %) odpovědělo, že není spokojeno s podnikatelským prostředím v tomto okrese. Pouze 12 respondentů (34 %) uvedlo, že je spokojeno s podnikatelským prostředím v okrese Jindřichův Hradec.

4. Otázka – S čím jste v podnikání nespokojeni a co byste změnili?

Graf 4: Důvody nespokojenosti s podnikáním

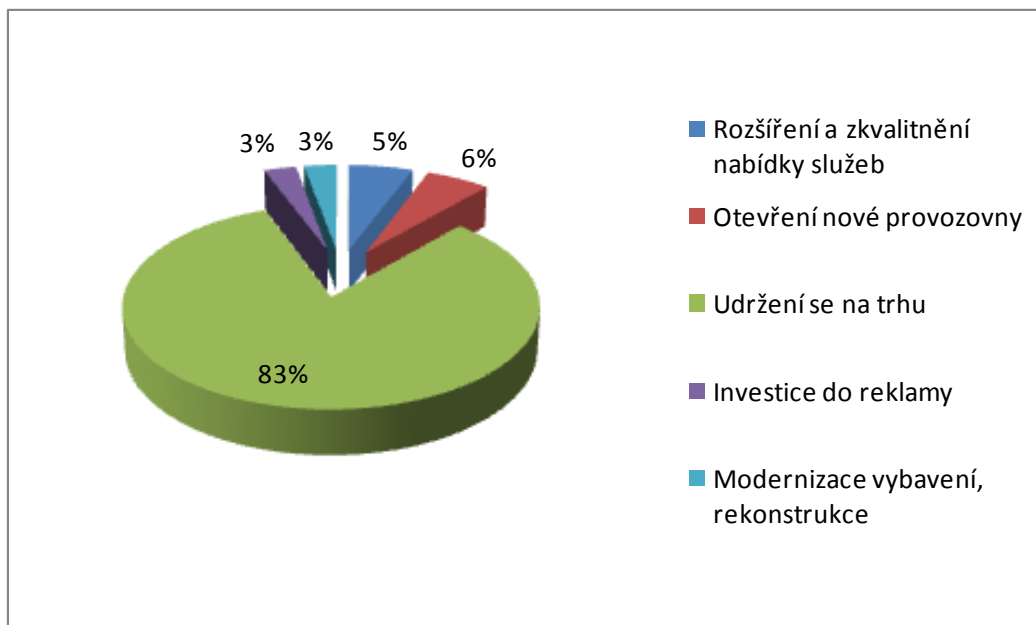
Zdroj: Vlastní výzkum

Tato otázka byla otevřená a odpovědělo na ní pouze 17 respondentů. Nejčastěji si respondenti stěžovali na malou podporu státu, ale i od okresu, dále na složitou legislativu, na zbytečnou byrokracii úřadů a také na vysoké daně a ceny energií. Odpovědi respondentů se často opakovali a pro lepší přehlednost jsou zaznamenány v grafu.

Na malou podporu státu si stěžovalo 6 respondentů (35 %), dále na byrokracii úřadů 3 respondenti (17 %), 2 respondenti (12 %) si stěžovali na složitou legislativu, další 2 také na tlak obchodních řetězců na snižování cen.

5. Otázka – Jak vidíte další rozvoj Vašeho podniku?

Graf 5: Rozvoj podnikání

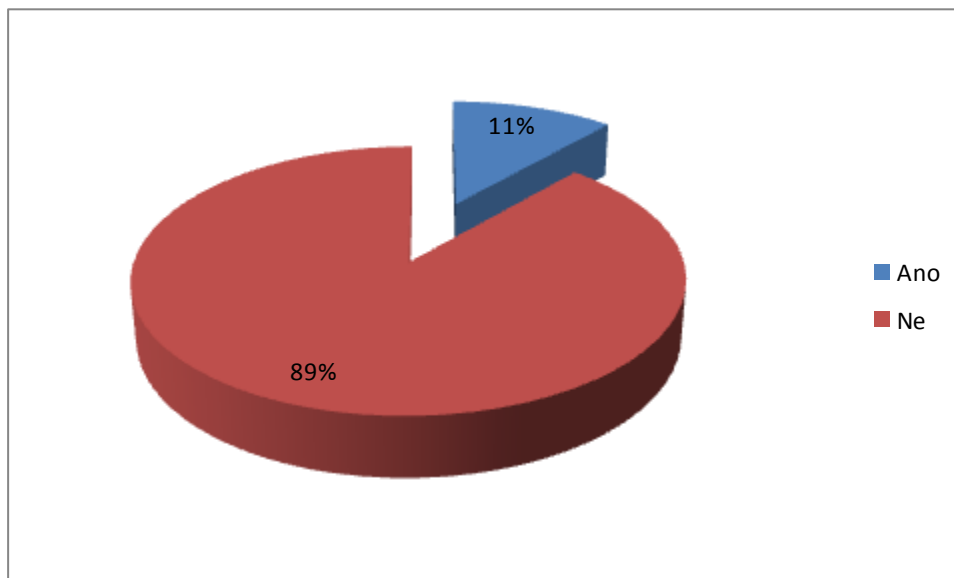

Zdroj: Vlastní výzkum

29 respondentů (83 %) z 35 odpovědělo, že se chtějí udržet na trhu, to znamená, že žádný rozvoj podniku v nejbližší době neplánují. 2 respondenti (5 %) se chystají rozšířit a zkvalitnit nabídku svých služeb, další 2 respondenti se chystají otevřít novou provozovnu, 1 respondent se chystá investovat do reklamy a 1 respondent plánuje modernizaci vybavení a rekonstrukci své provozovny.

6. Otázka – Využíváte programy podpory malého a středního podnikání?

Graf 6: Využívání programů podpory MSP

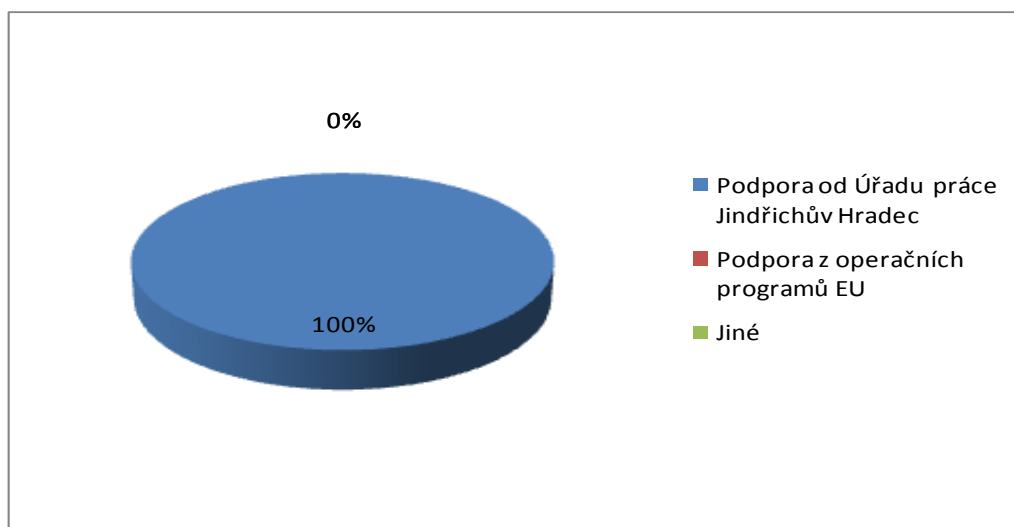
Zdroj: Vlastní výzkum

31 respondentů (89 %) odpovědělo, že nevyužívají programy podpory malého a středního podnikání a 4 respondenti (11 %) podporu malého a středního podnikání využili.

Jako nejčastější důvody, proč respondenti nikdy podporu malého a středního podnikání nevyužili, uváděli složitou administrativu při žádání o podporu a také zavázání se, že tři roky nesmí podnik zkrachovat. Tuto podmínku považují podnikatelé za problematickou, neboť v současné situaci nelze zaručit, že ji podnik dodrží. Pokud by jejich podnik zkrachoval do tří let, museli by celou finanční podporu vrátet.

7. Otázka – Jaké podpory jste využil/a?

Graf 7: Druhy čerpání podpory podnikání

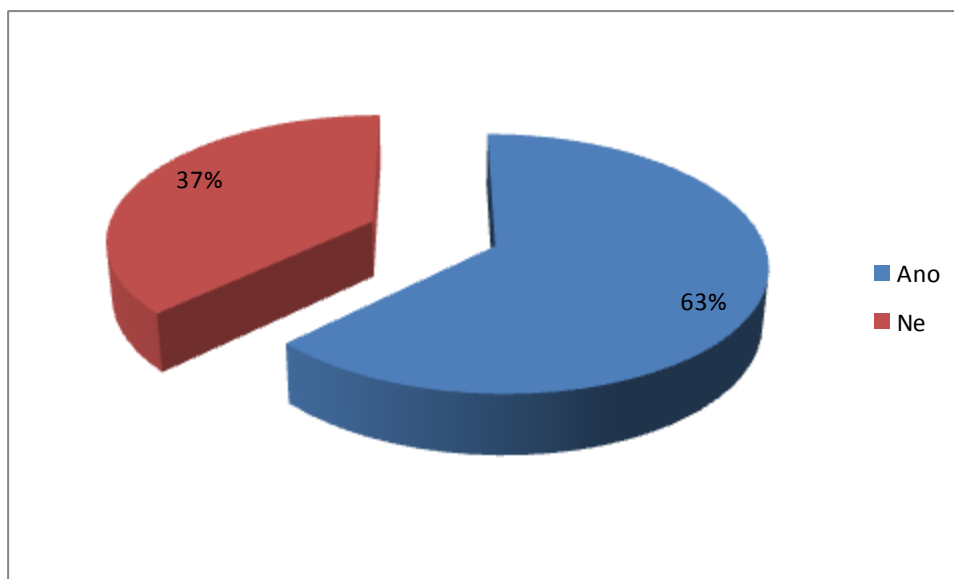

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenti, kteří využili programy podpory malého a středního podnikání (pouze 4 respondenti) uvedli, že se jednalo o finanční podporu Úřadu práce v Jindřichově Hradci na zahájení podnikání. Ostatní možnosti oslovení podnikatelé nevyužili.

8. Otázka – Jste o těchto podporách pro MSP dostatečně informovaní?

Graf 8: Informovanost o podporách pro MSP

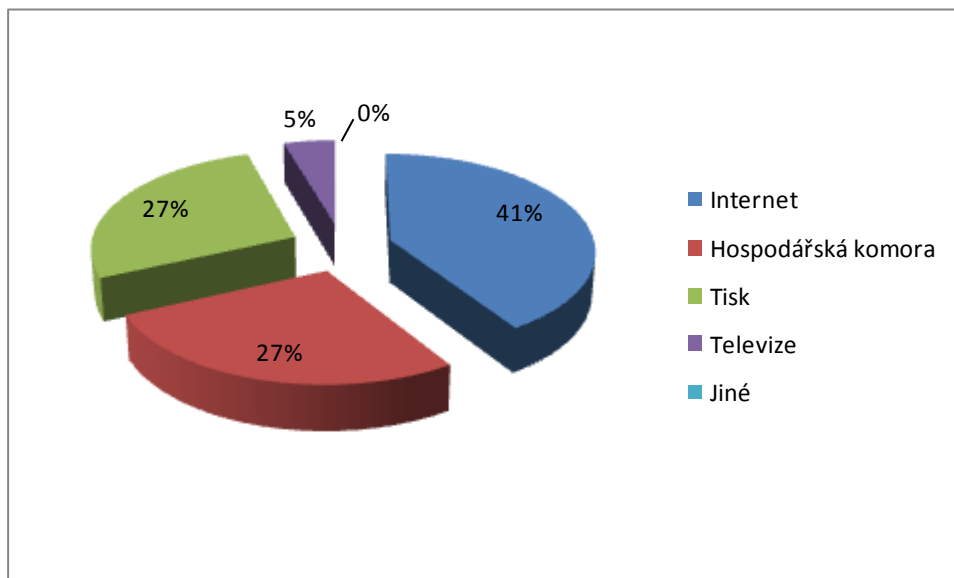

Zdroj: Vlastní výzkum

Na tuto otázku odpovědělo 22 respondentů (63 %), že jsou dostatečně informovaní o podporách a 13 respondentů (37 %) odpovědělo, že nejsou informovaní a většina z nich se přiznala, že informace ani nevyhledávají záměrně, protože si myslí, že pro jejich živnost to není nijak výhodné.

9. Otázka – Kde získáváte informace o těchto podporách?

Graf 9: Zdroje získávání informací pro malé a střední podniky

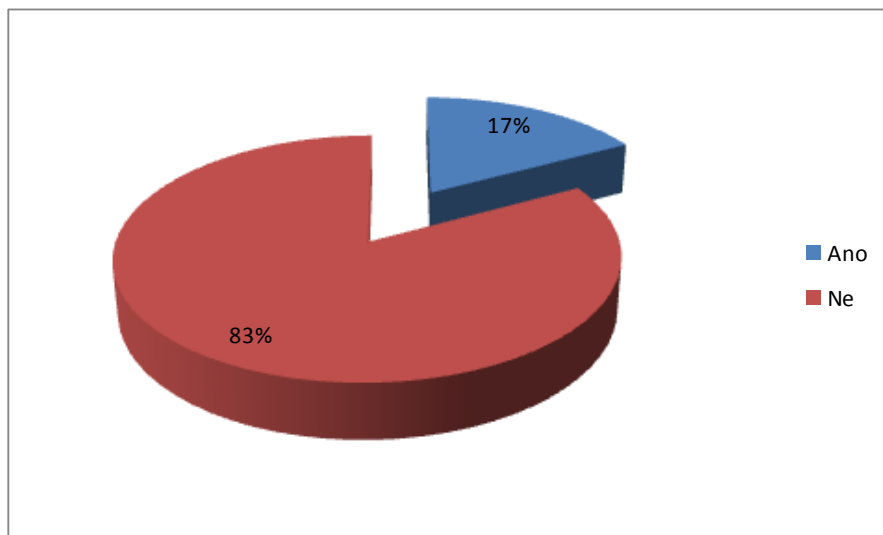

Zdroj: Vlastní výzkum

Na předchozí otázku odpovědělo 22 respondentů, že jsou dostatečně informováni o podporách a těchto 22 respondentů, také odpovídalo na tuto otázku. Nejvíce získávají respondenti informace z internetu (41 %), což činí 9 respondentů. 6 respondentů (27 %) získává informace z Hospodářské komory a dalších také 6 respondentů získává nejvíce informace z tisku.

10. Otázka – Jste členem Hospodářské komory?

Graf 10: Členství v Hospodářské komoře

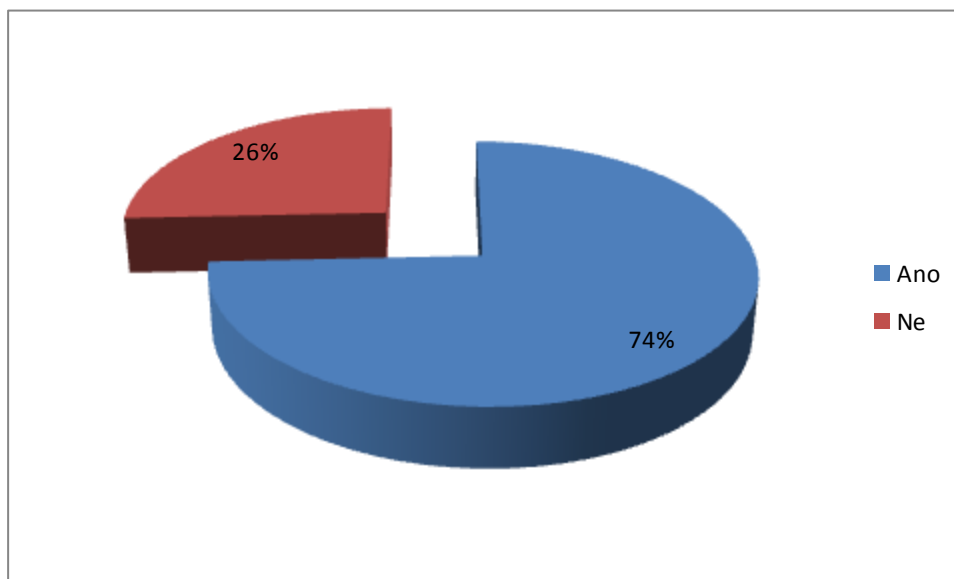

Zdroj: Vlastní výzkum

Pouze 6 respondentů (17 %) odpovědělo, že jsou členy Hospodářské komory, kde získávají i potřebné informace ke svému podnikání. 29 respondentů (83 %) není členem Hospodářské komory. Jako důvod uváděli, že nespátřují v tomto členství žádné výhody pro své podnikání.

11. Otázka – Dopadla na Vás hospodářská krize?

Graf 11: Dopad hospodářské krize

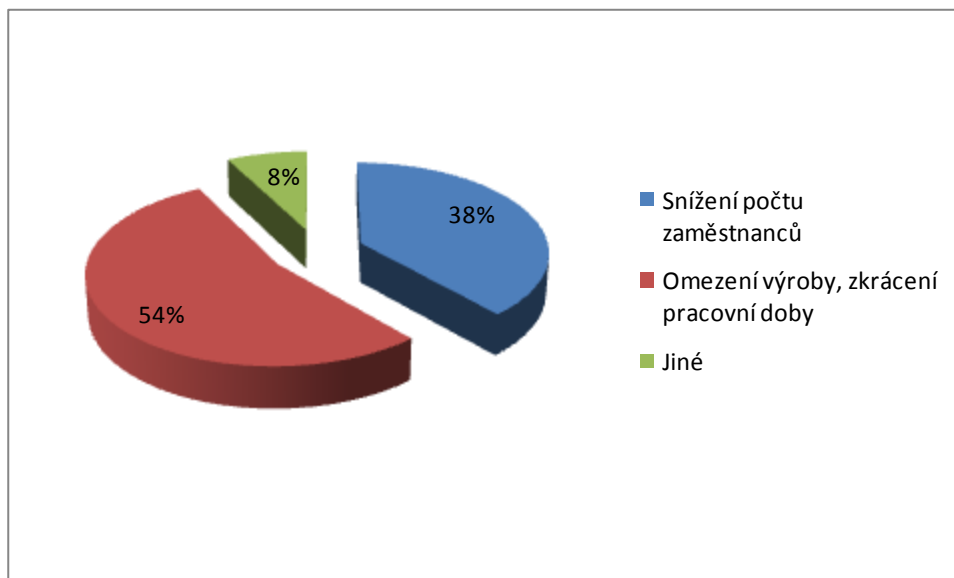

Zdroj: Vlastní výzkum

26 respondentů (74 %) odpovědělo, že na ně dopadla hospodářská krize a v důsledku toho byli nuceni učinit určitá opatření, která jsou více rozebrána v následující otázce. Dalších 9 respondentů (26 %) odpovědělo, že hospodářskou krizi téměř nepocítily.

12. Otázka – Jaké kroky jste byli nuceni učinit v důsledku hospodářské krize?

Graf 12: Důsledky hospodářské krize

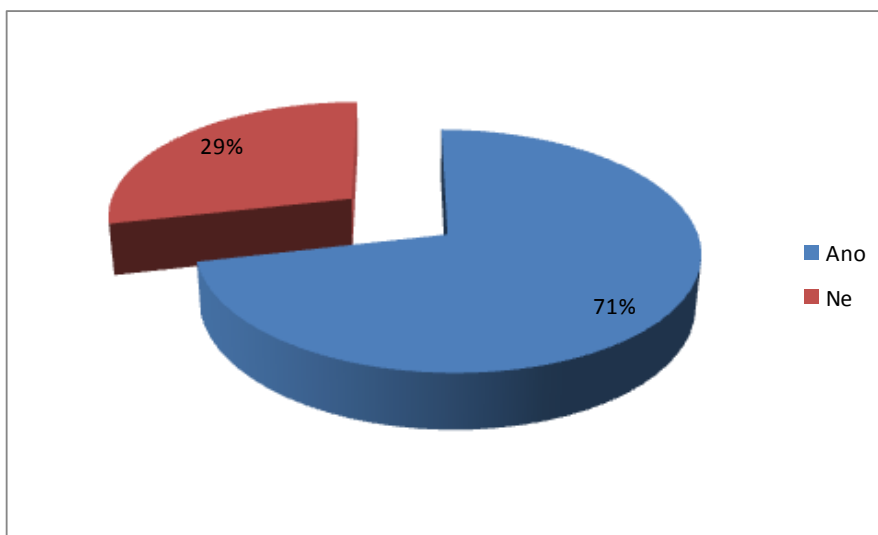
Zdroj: Vlastní výzkum

U této otázky si respondenti vybírali z nabídnutých možností následovně:

- že byli nuceni omezit výrobu nebo zkrátit pracovní dobu, tuto odpověď zakroužkovalo 14 respondentů (54 %),
- 10 respondentů (38 %) odpovědělo, že byli nuceni v důsledku krize snížit počet zaměstnanců.
- 2 respondenti (8 %) uvedli jiný krok, který museli učinit a konkrétně napsali zvýšení cen v pohostinství a snížení cen ve stavebnictví.

13. Otázka – Spolupracujete s jinými podniky?

Graf 13: Spolupráce s jinými podniky

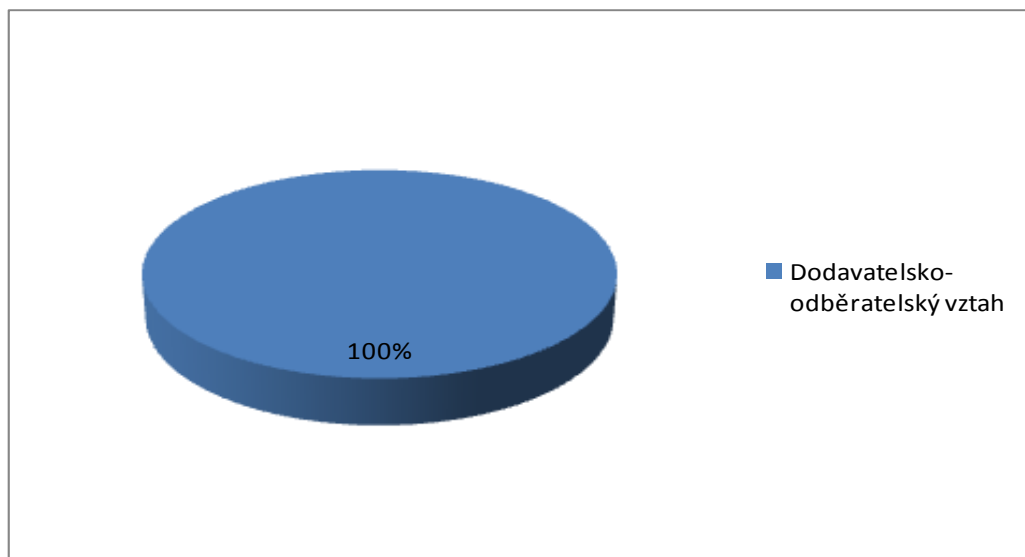

Zdroj: Vlastní výzkum

Na tuto otázku odpovědělo 25 respondentů (71 %), že spolupracují s jinými podniky a 10 respondentů (29 %) uvedlo, že s nikým nespolupracují.

14. Otázka – Jakou formu spolupráce jste zvolili?

Graf 14: Forma spolupráce s jinými podniky

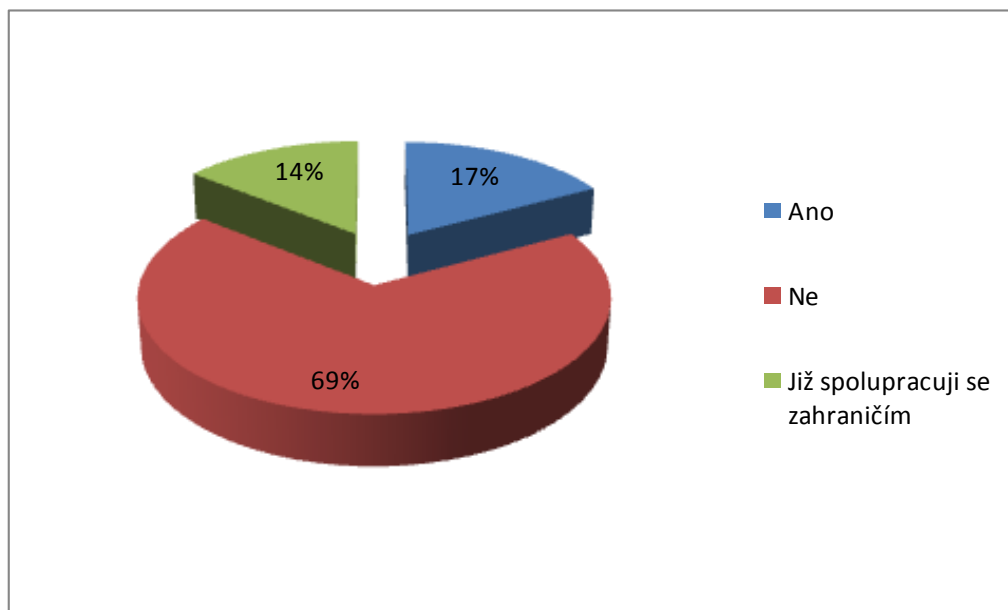

Zdroj: Vlastní výzkum

Z odpovědí respondentů (odpovědělo 25 respondentů) vyplynulo, že se v tomto případě jedná pouze o dodavatelско-odběratelský vztah.

15. Otázka – Uvažujete o přeshraniční spolupráci?

Graf 15: Přeshraniční spolupráce

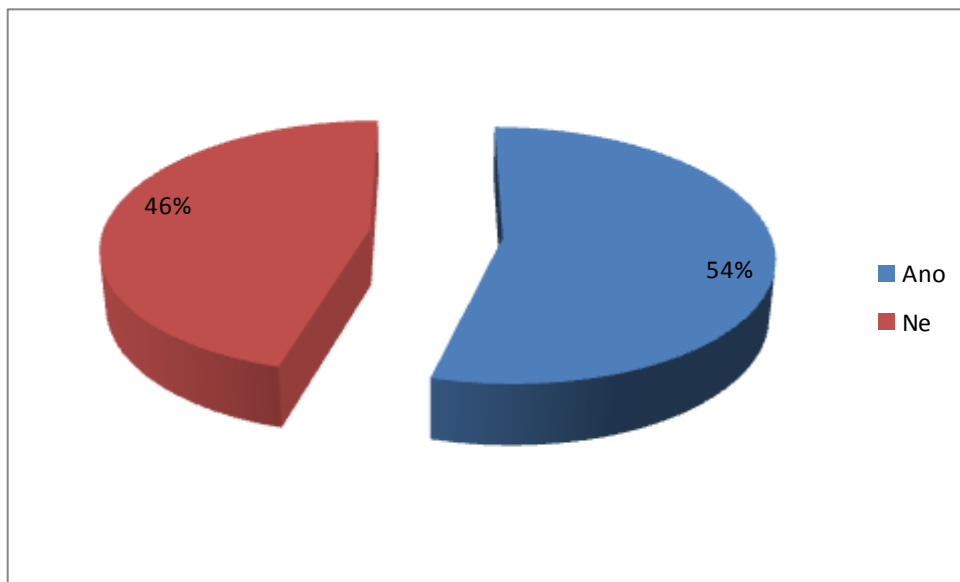

Zdroj: Vlastní výzkum

Většina respondentů na tuto otázku odpověděla, že neuvažují o přeshraniční spolupráci a to 24 respondentů (69 %), 6 respondentů (17 %) odpovědělo, že do budoucna o tom uvažuje a 5 respondentů (14 %) odpovědělo, že již se zahraničím spolupracují. Respondenti, kteří se zahraničím již spolupracují, uvedli, že je to pouze vztah dodavatelsko-odběratelský.

16. Otázka – Myslíte si, že se v této příhraniční oblasti mohou malé podniky dostatečně rozvíjet?

Graf 16: Dostatečný rozvoj malých podniků v této lokalitě

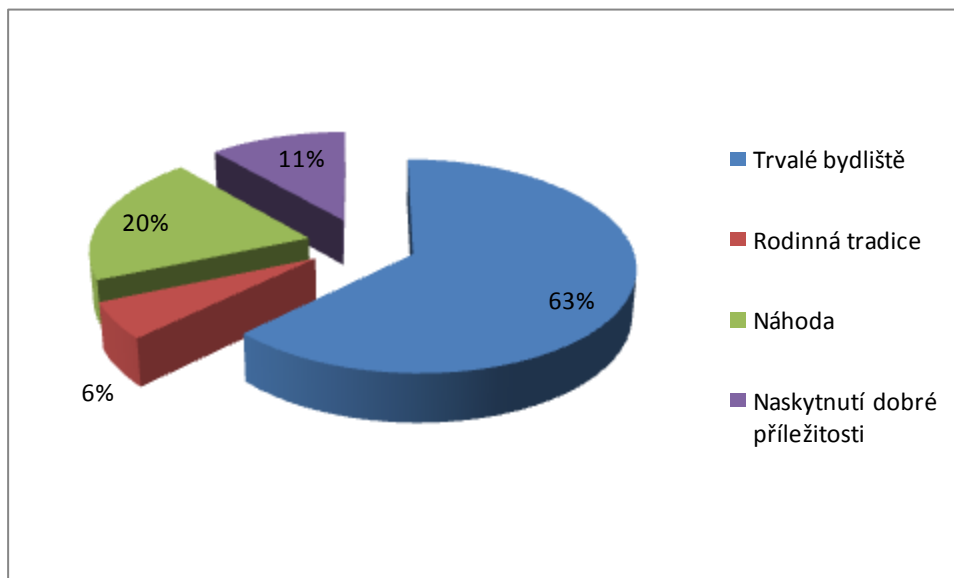

Zdroj: Vlastní výzkum

19 respondentů (54 %) jsou toho názoru, že se v této oblasti mohou podniky dostatečně rozvíjet, u 16 respondentů (46 %) je tomu naopak. Většina respondentů, uvedla, že záleží, v jakém oboru by se chtěly malé podniky rozvíjet. Podle respondentů mají největší příležitost na rozvoj podniky cestovního ruchu. Dříve zde byly podmínky pro podnikání v této oblasti velice dobré. Příhraniční oblast navštěvovali hlavně turisté z Rakouska. V poslední době však jejich počet klesá, a to z důvodu, že turisté spíše touto oblastí projíždějí, méně se zde ubytují a zůstávají více dnů.

17. Otázka – Proč jste se rozhodl/a podnikat v této lokalitě?

Graf 17: Rozhodnutí pro podnikání v této lokalitě

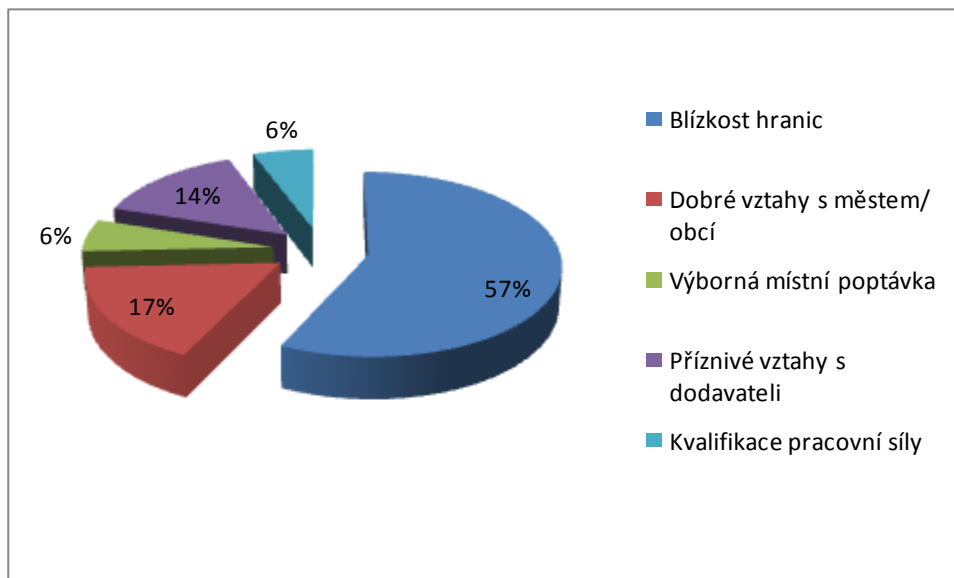

Zdroj: Vlastní výzkum

22 respondentů (63 %) se rozhodlo podnikat v této lokalitě, protože zde mají trvalé bydliště. To znamená, že nevyhledali tuto lokalitu úmyslně kvůli jejímu umístění v blízkosti hranic. 7 respondentů (20 %) odpovědělo, že je do této oblasti přivedla náhoda. 4 respondenti (11 %) odpověděli, že se jim naskytlá dobrá příležitost pro podnikání v této lokalitě, například výhodná nabídka od města či obce k pronajmutí nebo prodeji prostor pro podnikání. Pouze 2 respondenti (6 %) odpověděli, že zde podnikají kvůli rodinné tradici.

18. Otázka – Jaké jsou výhody podnikání v této lokalitě?

Graf 18: Výhody podnikání v této lokalitě

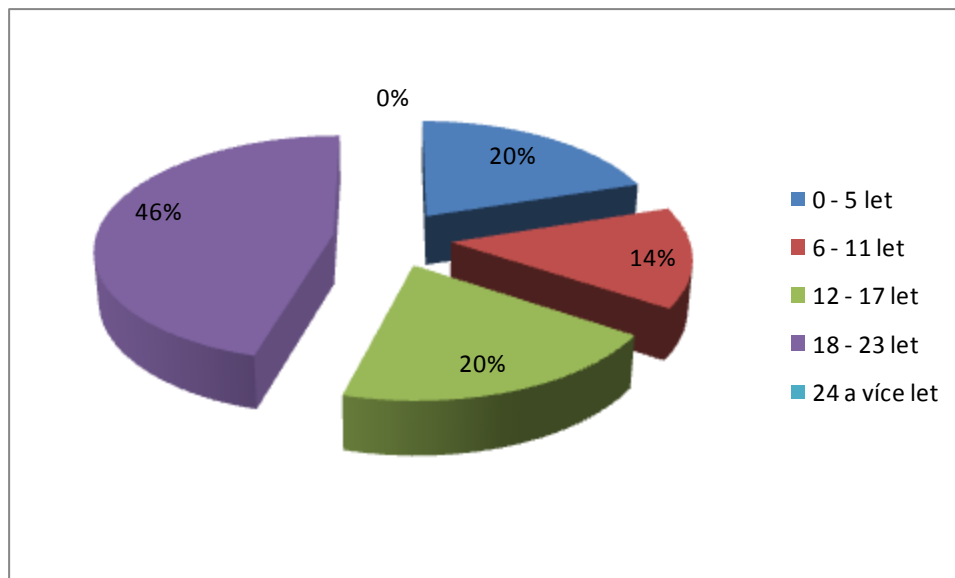

Zdroj: Vlastní výzkum

Na tuto otázku odpovědělo 20 respondentů (57 %), že největší výhoda podnikání v této lokalitě je blízkost hranic. Nejvíce takto odpovídali podnikatelé v Českých Velenicích. 6 respondentů (17 %) si chválí dobré vztahy s městem/obcí. 5 respondentů (14 %) považuje za výhodu příznivé vztahy s dodavateli. 2 respondenti (6 %) považují za výhodu výbornou místní poptávku a 2 respondenti považují za výhodu kvalifikaci pracovní síly.

19. Otázka – Jak dlouho podnikáte?

Graf 19: Délka podnikání

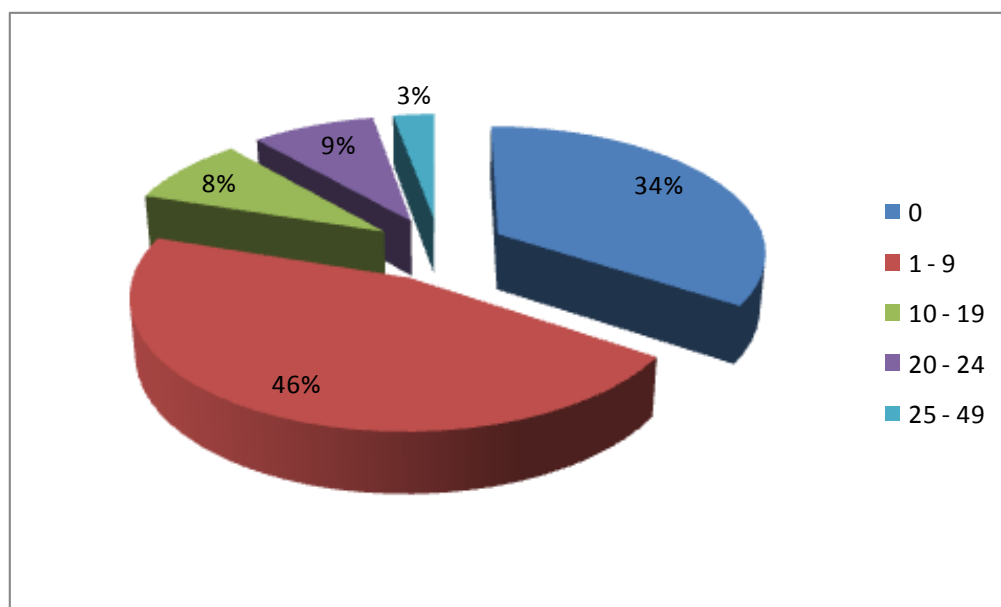
Zdroj: Vlastní výzkum

Nejvíce respondentů podniká 18 – 23 let (46 %). Začínali tedy v letech, kdy ekonomika byla v rozkvětu, a začínal se ve velkém rozvíjet cestovní ruch.

Dále 7 respondentů (20 %) podniká 0 – 5 let, 7 respondentů podniká 12 – 17 let a dalších 5 respondentů (14 %) podniká 6 – 11 let. Žádný respondent neodpověděl, že by podnikal déle než 24 let.

20. Otázka – Kolik máte zaměstnanců?

Graf 20: Počet zaměstnanců

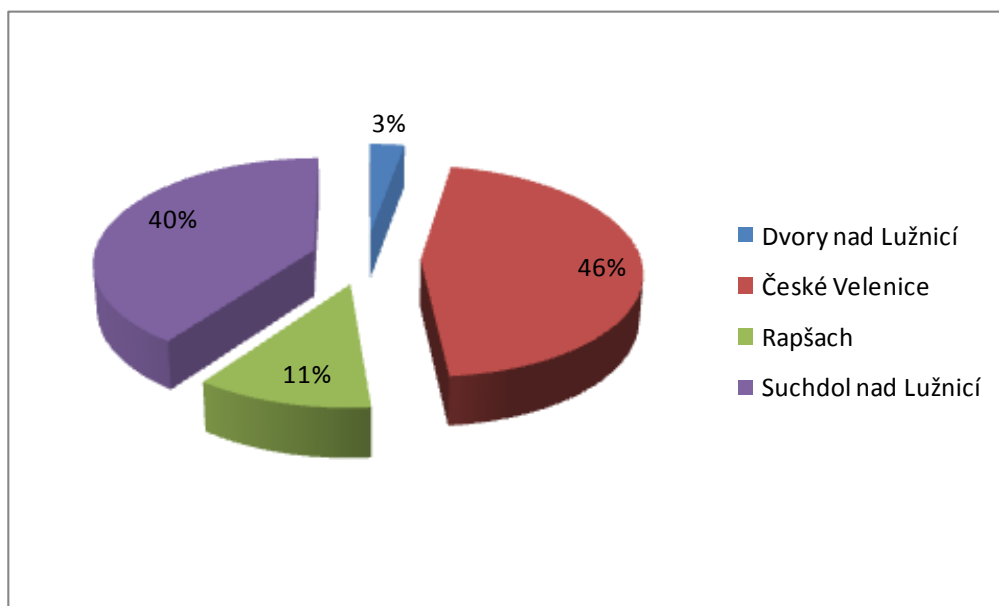

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu vyplývá, že 16 respondentů (46 %) má 1 – 9 zaměstnanců. 12 respondentů (34 %) nemá žádného zaměstnance. 3 respondenti (8 %) mají 10 – 19 zaměstnanců. Další 3 respondenti mají 20 – 24 zaměstnanců a 1 respondent uvedl, že má 25 - 49 zaměstnanců.

21. Otázka – Umístění Vaší provozovny?

Graf 21: Umístění provozovny

Zdroj: Vlastní výzkum

Nejvíce respondentů má provozovnu v Českých Velenicích a to 16 respondentů (46%), dále 14 respondentů (40 %) v Suchdole nad Lužnicí, 4 respondenti (11 %) v Rapšachu a pouze 1 respondent (3 %) ve Dvorech nad Lužnicí.

5.2 Výsledky řízených rozhovorů

5.2.1 Rozhovor s kvalifikovaným pracovníkem Hospodářské komory v Jindřichově Hradci

1. Jaké vidíte možnosti dalšího rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec?

V současné době se, nejen malé podniky snaží spíše o „přežití“, než o rozvoj. Je to dáno situací, která začala v roce 2009 tzv. ekonomickou krizí. Malé podniky mají také znevýhodnění v tom, že dříve se velké společnosti, podniky, neucházely o malé zakázky, ale dnes se ucházejí o vše a samozřejmě mohou nabídnout lepší ceny, než malé podniky. Ale nejsou jenom samé negace – i přes nepříznivou situaci je stále hodně malých podniků, kterým se vede dobře. Nových společností se moc nezakládá. Další rozvoj? Těžko říci, ale doufejme, že více českých podnikatelů nalezne uplatnění v sousedním Rakousku.

2. V jaké oblasti by se mohly malé podniky dále rozvíjet v tomto okrese?

V návaznosti na příhraničí je potenciál podnikání v cestovním ruchu a také ve zpracování dřeva. Dále jsou stále žádána řemesla, jako je truhlář, kovář a stavební řemesla.

3. Jaké vidíte možnosti přeshraniční spolupráce?

V dnešní době je trh otevřen, v EU je neomezený pohyb pracovních sil, samozřejmě se musí dodržovat zákony té dané země. Pořád je pracovní síla občana ČR levnější, než pracovní síly v Rakousku. Právě ve dřevozpracovatelském průmyslu se hodně spolupracuje s Rakouskem. To samé i v cestovním ruchu.

4. Jsou Vaši podnikatelé dostatečně informováni o podporách podnikání?

Podnikatel, který se chce dozvědět o podporách podnikání, se jistě dozví. Informací je na internetu hodně a agentur, které nabízejí zpracování žádostí o podporu je také dost. Velké mínus u podpor z různých fondů je náročná administrativa a finanční náklady

se žádostí, s nejistým výsledkem. Hospodářská komora informuje své členy, kterých je více než 1200, převážně elektronickým zpravodajem Monitoring dotačních titulů, který je aktualizován každý druhý týden. Dále jsou na našich stránkách www.jhk.cz také informace o různých podporách a dotacích. Hlavně naší pomocí pro podnikatele je poradenství a to přes elektronickou poštu a také individuálními konzultacemi v oblastních kancelářích.

5.2.2 Rozhovor s jednatelem euroregionu Silva Nortica

1. Jaké jsou možnosti rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec?

Euroregion Silva Nortica, se zabývá zejména podporou veřejných subjektů, to znamená města, obce, neziskové organizace, školy, kulturní a sportovní spolky atd. Zabýváme se částečně i podporou podnikatelských subjektů, ale velmi okrajově. Organizujeme projekty, např. projekt „Založení hospodářské platformy euroregionu Silva Nortica“, a v rámci těchto projektů podporujeme spolupráci podniků, hlavně tím, že jim umožňujeme prezentaci na některých našich akcích. Umožňujeme českým podnikatelům, aby se zúčastnili různých výstav a veletrhů, hlavně tedy v Rakouských městech. Jezdí tam podnikatelé, kteří prodávají např. bazény, solární panely atd.

Euroregion zaplatí stánek na veletrhu nebo výstavě, kde si podnikatelé mohou umístit svoji expozici a prezentovat svůj podnik.

Máme odezvu z toho, že po našich výstavách, se tam některé firmy uchytily a mají odtud hodně zakázek. Nicméně přímá podpora z naší strany je pouze taková, že jim umožňujeme prezentaci v sousedním regionu, ale je to určeno pro velmi malý počet podnikatelů.

2. Podle čeho vybíráte malé podniky, které se mohou zúčastnit výstavy nebo veletrhu?

Většinou uděláme poptávku, kdo by měl o tuto aktivitu zájem. Oslovíme z pravidla 20 – 30 firem, ze kterých vybereme 4 – 5 firem.

3. V jaké oblasti malých podniků vidíte možnost rozvoje v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec?

V každém případě cestovní ruch. V cestovním ruchu je velká možnost spolupráce firem jak českých tak rakouských. My bychom chtěli, aby se založil společný marketingový region - Jižní Čechy a Dolní Rakousko, možná i Horní Rakousko, že by spolupracovali a posílali si klienty navzájem. Chceme klientům nabídnout společné produkty tohoto regionu, jako jsou třeba cyklostezky, turistické stezky, propojení silniční a také se snažíme o zlepšení železničního propojení.

Dále mohou mít příležitost firmy, které se zaměřují na úsporu energie, jako je např. výroba solárních panelů, pasivní domy, zateplení domů a bytů atd. Podporovat chceme i expanzi českých podniků do Rakouska a naopak.

4. Jakým způsobem informujete malé podnikatele o možnostech přeshraniční spolupráce?

V každém případě je to na našich internetových stránkách, dále spolupracujeme přes hospodářskou komoru a přes ni oslovujeme její členy, dále máme mediální partnerství s mladou frontou dnes, tam nám otisknou různé inzeráty, ale i články, kde můžeme pozvat partnery a zájemce na naše výstavy i veletrhy. Většinou ale oslovujeme firmy přímo, např. přes email jim pošleme nabídku.

5. Mohl byste se vyjádřit k fondu malých projektů?

To je projekt, který podporuje přeshraniční spolupráci v oblasti kulturní, sportovní, spolupráce obcí, měst, škol atd. Je ovšem pravda, že podnikatelé se přes tento projekt podporovat nedají. My můžeme podporovat tímto hospodářskou komoru.

Fond malých projektů funguje čistě na neziskové bázi. Nesmí tedy žádat fyzická osoba ani politické strany. Témata podporovaných aktivit jsou spolupráce:

- Škol – stáže do Rakouska, semináře, výměnné pobyty, konference,
- obcí – spolupracují v oblasti sportu, fotbalové kluby, hasiči,
- policie – bezpečnostní audity, společné hlídky v příhraničí a jejich organizace.

Těchto projektů je v současné době podpořeno od roku 2009 asi 300. V jižních Čechách, v Dolním i Horním Rakousku. Mohou tam být podpořeny i některé investiční projekty, např. rekonstrukce lávky, která vede na hranici a která spojí tyto dva regiony, dále opravy kapliček ad.

6. Co je cílem euroregionu Silva Nortica?

Máme tzv. strategii rozvoje pro rok 2007 – 2013. Cílem je propojit dva regiony Jižní Čechy a Waldviertel. Propojit managementy, které se starají o rozvoj regionů. Problémem je jazyková bariéra. Další problém je infrastruktura, chtěli bychom zlepšit silniční i železniční spojení, které pořád není dostatečné. Dále bychom chtěli najít, co nejvíce okruhů spolupráce, v tom nám také napomáhá ten Fond malých projektů. Chceme podporovat finančními prostředky tuto spolupráci.

6 Postavení malých podniků ve sledované oblasti

Z dotazníkového šetření vyplývá, že nejvíce respondentů podniká v oblasti maloobchodu, velkoobchodu a zaměstnává méně než 9 zaměstnanců.

Dále je z výzkumu zřejmé, že nadpoloviční většina respondentů není spokojena s podnikatelským prostředím v okrese Jindřichův Hradec. Nejvíce by respondenti uvítali větší podporu ze strany státu, ale i okresu, zjednodušení administrativy, snížení daní a cen energií, zamezení byrokracie úřadů.

Na otázku využívání programů podpory malého a středního podnikání, odpovědělo téměř 90 % respondentů záporně, tudíž tuto podporu nevyužívají. Nejčastější důvod, proč podporu malého a středního podnikání nevyužívají, uváděli složitou administrativu. Respondenti, kteří podporu malého a středního podnikání využili, uvádějí, že využili podporu poskytovanou Úřadem práce.

63 % respondentů je dostatečně informováno o podporách pro malé a střední podnikatele a tyto informace získávají nejvíce z internetu (41 %), dále také z Hospodářské komory a z tisku.

Členem Hospodářské komory je 17 % respondentů. Zbýlých 83 % respondentů, nespatřuje v tomto členství žádné výhody, a proto členy nejsou.

Na otázku, která se týkala spolupráce s jinými podniky, odpovědělo 71 % respondentů, že spolupracují s jiným podnikem. Jako formu spolupráce však všichni uvedli pouze dodavatelsko-odběratelský vztah. O spolupráci se zahraničím uvažuje jen 17 % respondentů a 14 % již se zahraničím spolupracuje.

Více než polovina respondentů (konkrétně 57 %), považuje za největší výhodu podnikání v této lokalitě blízkost hranic, ale záleží, v jaké oblasti se zde podniká. Nejvíce se zde daří cestovnímu ruchu a těžbě dřeva.

7 Návrh dalšího rozvoje malých podniků uvedené oblasti

Na základě zjištěných údajů z dotazníkového šetření a také z řízených rozhovorů jsou navrženy tyto další možnosti rozvoje malých podniků:

Informovanost malých podnikatelů o podporách

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že podnikatelé nejsou dostatečně informováni o podporách pro malé podnikatele, které by jim mohly poskytnout pomoc a usnadnit podnikání. Většina těch, kteří jsou o těchto podporách informováni, získávají informace z internetu nebo z tisku. Je zapotřebí více motivovat podnikatele k tomu, aby se sami snažili tyto informace vyhledávat a využívat je ke svému prospěchu. Hodně z nich se totiž přiznalo, že tyto informace nevyhledávají, protože se domnívají, že se jich tyto podpory netýkají a že nemají možnost je využít, což je mylná domněnka.

Spolupráce s institucemi

Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že pouze malý počet podnikatelů je členem Hospodářské komory. Většina z nich není součástí ani žádné jiné instituce. Nejsou o nich dostatečně informováni a z toho důvodu nemají výhody, které tato spolupráce přináší. Je potřeba zvýšit zájem podnikatelů o místní instituce, ať už je to Hospodářská komora v Jindřichově Hradci nebo jiná instituce.

Spolupráce s jinými podniky

Podnikatelé v dotazníkovém šetření většinou uváděli jako formu spolupráce pouze dodavatelsko-odběratelský vztah. Žádný z respondentů nespolupracuje se žádnou firmou v okolí jinak, než je uvedeno v dotazníku. Určitá forma kooperace by jim přitom mohla velmi pomoci v rozvoji jejich podnikání. Možností jakým způsobem spolupracovat je určitě mnoho a každý podnikatel by se mohl uplatnit, pokud by chtěl

a zajímal se o to. Výhody, které spolupráce přináší, jsou např. snižování nákladů, zvýšení konkurenceschopnosti, rozvoj technologií, což vede k inovacím apod.

Euroregion Silva Nortica

Spolupráce s tímto euroregionem může podnikatelům přinést jistě mnoho výhod. I když nemají v programu přímé podporování podnikatelů, podporují obce a města v jejich rozvoji a to samozřejmě podnikatelům může také pomoci. Pokud budou v obcích i městech spokojeni turisté a obce se budou rozvíjet, napomůže to i podnikání. Hlavně v oblasti cestovního ruchu.

Pokud se podnikatelé budou více zajímat o výstavy a veletrhy, které pořádají v Rakousku, může jim to pomoci uplatnit se v zahraničí a expandovat na zahraniční trh nebo také je zde možnost začít tímto způsobem spolupracovat se zahraničím.

Přeshraniční spolupráce

Práce je zaměřena především na příhraniční oblast okresu Jindřichův Hradec, a proto dalším krokem k rozvoji malých podniků je určitě přeshraniční spolupráce s Rakouskem a jejich podniky. Pouze 11 dotazovaných odpovědělo, že uvažují o přeshraniční spolupráci nebo že již se zahraničím spolupracují. Přínos této spolupráce je jistě ve výměně zkušeností, dále zvýšení konkurenceschopnosti, získání nových myšlenek a přenesení technologického pokroku.

8 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit současnou situaci malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec a na základě provedených analýz navržení možností jejich dalšího rozvoje.

Okres Jindřichův Hradec je svou rozlohou největší okres v České republice a je to jeden ze sedmi okresů Jihočeského kraje. Jižní hranice tohoto okresu tvoří zároveň státní hranici s Rakouskem, a proto se zde nabízí možnost v rozvoji podnikání zejména v oblasti cestovního ruchu.

Bylo provedeno dotazníkové šetření s malými podnikateli v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec a řízené rozhovory s kvalifikovaným pracovníkem Hospodářské komory a s jednatelem euroregionu Silva Nortica.

Na základě provedených analýz bylo zjištěno několik nedostatků, které brání v rozvoji malých podniků v této lokalitě. Jedním z těchto problémů je i nedostatečná informovanost podnikatelů o programech podpory pro malé a střední podnikání. Na otázku o informovanosti o podporách pro malé a střední podniky, odpovědělo 37 % respondentů, že nejsou informováni vůbec. Ostatní respondenti jsou sice informováni o podporách, ale informace nejsou dostatečné, protože se jen 11 % ze všech respondentů rozhodlo pro využití příležitosti a podporu využilo.

Tento problém by měl být řešen větším motivováním podnikatelů k vyhledávání informací, které jsou pro ně užitečné a důležité. Též je nezbytné přesvědčit podnikatele o výhodách, které se jim tímto nabízí. Pomocí internetu, jehož respondenti využívají nejčastěji k vyhledávání informací, by se měly informace o podporách podnikání více propagovat.

Dalším problémem je nedůvěra podnikatelů v Hospodářskou komoru či jiné sdružení. Členem Hospodářské komory je pouze 17 % respondentů. Důvodem je nedůvěra a neinformovanost podnikatelů o této instituci. Nemají informace o tom, jaké jim to může přinést výhody a možnosti. Hlavní výhody, které Hospodářská komora přináší, lze vidět v poskytování informací elektronickým zpravodajem Monitoring dotačních titulů, dále mají na svých internetových stránkách veškeré informace o podporách a dotacích, které si mohou přečíst i nečlenové. Největší pomocí je ovšem poskytování poradenství v oblasti podnikání.

Podnikatelé v této lokalitě nedostatečně využívají možnosti spolupráce s jinými podniky nebo se zahraničím. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 71 % respondentů spolupracuje s jiným podnikem, ale forma spolupráce je pouze dodavatelsko-odběratelská. Podnikatelé si dostatečně neuvědomují, jaké výhody by jim přinesla jakákoli forma kooperace s jinými podniky. Především snížení nákladů na společný provoz a zvýšení konkurenceschopnosti.

V neposlední řadě je tu problém, který se týká nespokojenosti s legislativou na našem území. Celých 66 % respondentů odpovědělo, že není spokojeno s podnikáním na našem území. Nejčastěji uváděli respondenti jako důvod nespokojenosti byrokracii úřadů, složitou administrativu, dlouhé lhůty při vyřizování na úřadech, vysoké ceny energií a daní.

V lokalitě, která byla sledována v bakalářské práci, jsou nejvíce zastoupeni drobní podnikatelé, kteří mají do deseti zaměstnanců. Velkou výhodou je blízkost státních hranic s Rakouskem, ale i přesto bylo zjištěno, že to zde nemají podnikatelé snadné a musí se vypořádávat s mnoha problémy. Pro jejich další rozvoj v této lokalitě je nutné, aby okres, ale i samotné obce, více s podnikateli spolupracovali a co nejvíce jim usnadňovali cestu k rozvoji.

9 Summary

The goal of this thesis was to evaluate the current situation of small business in the border region of area Jindřichův Hradec and bring the possibilities of its further growth on the basis of the analysis.

Jindřichův Hradec is the largest area in the Czech Republic and it's one of the seven districts of the South Bohemian region. The southern boundary of this district also constitutes the state border with Austria, that's why there are possibilities in business development, especially in tourism.

Survey was carried out with a little businessmen in the border area Jindřichův Hradec and controlled interviews with qualified operative of the Chamber of Commerce executive Euroregion NORTICA SILVA.

Based on the analysis was found several shortcomings that impede the development of the small businesses in this area. One of these problems is a lack of awareness of businessmen about support programs for small and medium enterprises. Only 37 percent of asked people answered in negative solution to question about information of support for small and middle business. Although are other respondents informed about supports, some information are surely insufficient, because only 11 percent of all respondents decided to use opportunity and they used the support.

This problem should be solved by bigger motivation of businessmen to search the information that is useful and important for them. It is also necessary to convince businessmen of the benefits offered to them. The information about business support should be more support using the Internet, because respondents frequently use it to searching for information. Another problem is a lack of confidence of businessmen in the Chamber of Commerce or other associations. Only 17 percent of respondents is the member of the Chamber of Commerce. The reason is distrust and ignorance of businessmen about this institution. They haven't information about benefits and opportunities that may be carried. The main advantage that the Chamber of Commerce brings, can be seen in the provision of information by electronic monitoring rapporteur subsidies as they have all the information about support and grant on their website,

which can be read as well as by non-members. The biggest use, however, is providing advice in business.

Businessmen in this area use insufficiently opportunities for cooperation with other enterprises or foreign countries. The survey found that 71 percent of respondents works with another company, but the form of cooperation is only the supplied-buyer. Businessmen insufficiently realize the advantages of any form of cooperation with other enterprises, especially reducing the costs of the collective operation and increase the competitiveness.

Not least there is a problem that relates to discontent with the legislature in our country. All the 66 percent of respondents said they aren't satisfied with the business in our area. As the most often reported reason of dissatisfaction respondents were the bureaucratic offices, complicated administration, long periods when dealing with authorities and high energy prices and taxes.

In that locality are the most successful small businesses with no more than ten employees. The big advantage is the proximity of the border with Austria, but still it was found that condition of local businessmen is not easy and they have to deal with many problems. For further development of small businesses in this area is necessary that district, as well as municipalities, should more cooperate with businessmen and facilitate them the way to development.

10 Přehled použitých zdrojů

Literární zdroje

BARROW, C. *Základy drobného podnikání*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 1996. 200 s. ISBN 80-7169-232-8.

BEDNÁŘOVÁ, D., ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Malé a střední podnikání*, JCU v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2010, s. 146, ISBN 978-80-213-0922-7.

BEDNÁŘOVÁ, D. *Inovace a klastry v rozvoji regionů: Jihočeský kraj a Horní Rakousko*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2007. 66 s. ISBN 978-80-7040-952-7.

FALTOVÁ LEITMANOVÁ, I. *Ekonomický rozvoj Jihočeského kraje*. Vydání první. Praha: České vysoké učení technické, Fakulta stavební, 2004. 66 s. ISBN 80-01-03179-9.

HOLMAN, R., a kol. *Dějiny ekonomického myšlení*. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 1999. 544 s. ISBN 80-7179-238-1.

HRABÁNKOVÁ, M, a kol. *Rozvoj lidských zdrojů ve venkovském prostoru České republiky*. 1. české vydání. Praha: MJF, 2007. 192 s. ISBN 80-86284-66-2.

HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální fondy*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1999. 52 s. ISBN 80-7105-182-9.

JÁČ, I.; RYDVALOVÁ, P.; ŽIŽKA, M. *Inovace v malém a středním podnikání*. Vydání první. Brno: Computer Press, 2005. 170 s. ISBN 80-251-0853-8.

KOUBEK, J. *Personální práce v malých podnicích. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2003. 248 s. ISBN 80-247-0602-4.

LEDNICKÝ, V.; VANĚK, J. *Kooperační struktury malých a středních podniků*. Karviná: OPF SU Opava, 2004. 191 s. ISBN 80-7248-259-9.

REKTOŘÍK, J., a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Vydání I. Praha: Ekopress, 2002. 264 s. ISBN 80-86119-60-2.

RENÖCKL, H.; MACHULA, T. *Region budoucnosti Jižní Čechy – Střední Evropa: Dimenze lidsky důstojného regionálního rozvoje*. Vydání první. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2004. 309 s. ISBN 80-7040-665-8.

ŠVEJDA, P., a kol. *Inovační podnikání*. 1. vydání. Praha: Asociace inovačního podnikání ČR, 2007. 345 s. ISBN 978-80-903153-6-5.

VEBER, J.; SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2.

VOJTKO, V. *Přednášky z předmětu Marketingový výzkum*, 2010.

Internetové zdroje

Český statistický úřad. *Charakteristika okresu Jindřichův Hradec / ČSÚ Jihočeský kraj* [online]. 19. 6. 2009 [cit. 2011-06-09]. Charakteristika okresu Jindřichův Hradec. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_jh>.

Český statistický úřad. *Statistický bulletin - Jihočeský kraj 1. až 3. čtvrtletí 2011* [online]. © 2012 [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <<http://www.cbudejovice.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajp/311302-11-xc>>.

Euroregion Silva Nortica. *Základní informace o ERSN* [online]. [2012] [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <<http://www.silvanortica.com/cs/section-1/zakladni-informace-o-ersn.htm?sub=2>>.

Jihočeská hospodářská komora. *O nás* [online]. Copyright 2010 [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <<http://www.jhk.cz/onas.html>>.

Jindřichův Hradec: Oficiální stránky města. *Městský úřad* [online]. © 2011 [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <<http://www.jh.cz/cs/mestsky-urad/odbory-uradu/>>.

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Meziokresní srovnání vybraných ukazatelů v Jihočeském kraji v 1. -3. čtvrtletí 2011	26
Tabulka 2 Meziokresní srovnání – ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců (údaje k 31. 12. 2010)	27
Tabulka 3: Meziokresní srovnání – podle odvětví hlavní činnosti (CZ - NACE), (údaje k 31. 12. 2010)	28

Seznam grafů

Graf 1: Předmět podnikatelské činnosti	29
Graf 2: Splnění očekávání	30
Graf 3: Spokojenost s podnikatelským prostředím v okrese Jindřichův Hradec	31
Graf 4: Důvody nespokojenosti s podnikáním	32
Graf 5: Rozvoj podnikání	33
Graf 6: Využívání programů podpory MSP	34
Graf 7: Druhy čerpání podpory podnikání	35
Graf 8: Informovanost o podporách pro MSP	36
Graf 9: Zdroje získávání informací pro malé a střední podniky	37
Graf 10: Členství v Hospodářské komoře	38
Graf 11: Dopad hospodářské krize	39
Graf 12: Důsledky hospodářské krize	40
Graf 13: Spolupráce s jinými podniky	41
Graf 14: Forma spolupráce s jinými podniky	42
Graf 15: Přeshraniční spolupráce	43
Graf 16: Dostatečný rozvoj malých podniků v této lokalitě	44
Graf 17: Rozhodnutí pro podnikání v této lokalitě	45
Graf 18: Výhody podnikání v této lokalitě	46

Graf 19: Délka podnikání	47
Graf 20: Počet zaměstnanců	48
Graf 21: Umístění provozovny	49

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník pro malé podnikatele

Příloha 2: Otázky k řízenému rozhovoru s pracovníkem Hospodářské komory

Příloha 3: Otázky k řízenému rozhovoru s jednatelem euroregionu Silva Nortice

Příloha 1: Dotazník pro malé podnikatele

Dotazník pro malé podnikatele

Dobrý den,
jmenuji se Irena Mrázová a jsem studentkou Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity a byla bych moc ráda, kdybyste mi vyplnili tento dotazník, který mi pomůže při zpracování bakalářské práce na téma: „*Možnosti rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec*“. Veškeré údaje, které uvedete, budou použity pouze pro tento účel. Dotazník je anonymní. U otázek, u kterých je na výběr více možností, označte možnost, která nejlépe vystihuje Váš názor. Pokud budete mít jakékoliv otázky ohledně dotazníku, můžete mě kontaktovat na e-mailové adrese Irenkaexe@seznam.cz.
Děkuji za Váš čas.

Dotazník pro bakalářskou práci

1. Jaký je předmět Vašeho podnikání?
 - a. Maloobchod, velkoobchod
 - b. Stavebnictví
 - c. Poskytování služeb
 - d. Ubytování, stravování a pohostinství
 - e. Strojírenský průmysl
 - f. Ostatní činnosti (kosmetické, kadeřnické činnosti apod.)
 - g. Jiné, jaké

2. Splnilo podnikání Vaše očekávání?
 - a. Ano
 - b. Ne

3. Jste spokojeni s podnikatelským prostředím v okrese Jindřichův Hradec?
 - a. Ano
 - b. Ne

4. S čím jste v podnikání nespokojeni a co byste změnili?

5. Jak vidíte další rozvoj Vašeho podniku?
- Rozšíření a zkvalitnění nabídky služeb
 - Otevření nové provozovny
 - Udržení se na trhu
 - Investice do reklamy
 - Modernizace vybavení, rekonstrukce
 - Jiný rozvoj.....
6. Využíváte formy podpory Malého podnikání?
- Ano
 - Ne (Pokračujte otázkou č. 8)
7. Jaké podpory jste využil/a
- Podpora od Úřadu práce Jindřichův Hradec
 - Podpora z operačních programů EU
 - Jiné, jaké
8. Jste o těchto podporách pro MSP dostatečně informováni?
- Ano
 - Ne (Pokračujte otázkou č. 10)
9. Kde získáváte informace o těchto podporách? (*Zaškrtněte možnost, kde získáváte informace nejvíce.*)
- Internet
 - Hospodářská komora
 - Tisk
 - Televize
 - Jiné, jaké.....
10. Jste členem Hospodářské komory?
- Ano
 - Ne
11. Dopadla na Vás hospodářská krize?
- Ano
 - Ne (pokračujte otázkou č. 13)

12. Jaké kroky jste byli nuceni učinit v důsledku hospodářské krize?
- Snížení počtu zaměstnanců
 - Omezení výroby, zkrácení pracovní doby
 - Jiné, uveďte.....
13. Spolupracujete s jinými podniky?
- Ano
 - Ne (Pokračujte otázkou č. 15)
14. Jaká forma spolupráce?
15. Uvažujete o přeshraniční spolupráci?
- Ano
 - Ne
 - Již spolupracuji se zahraničím
16. Myslíte si, že se v této příhraniční oblasti mohou malé podniky dostatečně rozvíjet?
- Ano
 - Ne
17. Proč jste se rozhodl/a podnikat v této lokalitě?
- Trvalé bydliště
 - Rodinná tradice
 - Náhoda
 - Naskytnutí dobré příležitosti (např. výhodná nabídka od města – pronájem prostor)
 - Jiný důvod, jaký.....
18. Jaké jsou výhody podnikání v této lokalitě?
- Blízkost hranic
 - Dobré vztahy s městem/obcí
 - Výborná místní poptávka
 - Příznivé vztahy s dodavateli
 - Kvalifikace pracovní síly
 - Jiné, upřesněte

19. Jak dlouho podnikáte?

- a. 0 – 5 let
- b. 6 – 11 let
- c. 12 – 17 let
- d. 18 – 23 let
- e. 24 a více let

20. Kolik máte zaměstnanců?

- a. 0
- b. 1 – 9
- c. 10 – 19
- d. 20 – 24
- e. 25 – 49

21. Místo provozovny?

Zdroj: Autorka

Příloha 2: Otázky k řízenému rozhovoru s pracovníkem Hospodářské komory

1. Jaké vidíte možnosti dalšího rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec?
2. V jaké oblasti by se mohly malé podniky dále rozvíjet v tomto okrese?
3. Jaké vidíte možnosti přeshraniční spolupráce?
4. Jsou Vaši podnikatelé dostatečně informováni o podporách podnikání?

Zdroj: Autorka

Příloha 3: Otázky k řízenému rozhovoru s jednatelem euroregionu Silva Nortica

1. Jaké jsou možnosti rozvoje malých podniků v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec?
2. Podle čeho vybíráte malé podniky, které se mohou zúčastnit výstavy nebo veletrhu?
3. V jaké oblasti malých podniků vidíte možnost rozvoje v příhraniční oblasti okresu Jindřichův Hradec?
4. Jakým způsobem informujete malé podnikatele o možnostech přeshraniční spolupráce?
5. Mohl byste se vyjádřit k fondu malých projektů?
6. Co je cílem euroregionu Silva Nortica?

Zdroj: Autorka